

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona
Egy hónap ..... 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSÉK:

Éveshosszú hirdetés egy sorra 20 fillér
minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 377.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József tőrcsereg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 311.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 15.

Két magyar gyalogezred vitézsége.

Budapest, április 14. (Hivatalos). Általános helyzet változatlan.

Kárpáti arcvonalon legtöbb terepszakaszon csak tűzérési harc folyt. Uzsoki szorosától északnyugatra a 19. és 26. számú vitéz magyar gyalogezredek oroszok által napokkal ezelőtt elfoglalt hadállást támadással egész kiterjedésében elfoglalták.

Délkelet-Galiciában és Bukovinában nyugalom van. Höfer altábornagy, a vezérkar főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Érdekes körülmény, hogy mindkét gyalogezred győri. A 19-eseket Győrött egészítik ki, bár béke idején az ezred legnagyobb része Wienben állomásozik, a 26-osok állomáshelye Győr és hadkiegészítője pedig Esztergom. A 19. gyalogezred a mindenkori trónörökös, úgy, hogy most Károly Ferenc József trónörökös az ezred tulajdonosa.)

Minden francia támadás kudarcot vall.

Berlin, április 14. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Egy ellenséges éjszakai támadás Berry Aubacnál megfiúsult.

Verduntól északnyugatra franciák tegnap vonalaink ellen erősen sárgás füstöt és fojtó gázokat fejlesztő aknákat alkalmaztak.

Maas és Mosel közt tovább harcoltunk. Máherey-marchevillei vonal ellen nagy erővel intézett francia támadás alkalmával, ellenség Marchevillenél állásaink egy keskeny részébe behatolt, de ellentámadásunkkal csakhamar kivertük.

Többi arcvonalon támadás állásunk előtt összeomlott. Combres és Szt. Michel között tegnap oszlop tűzérési harcok voltak. Ayllé erdőben sikertelen ellenséges robbantási kísérletek után 3 támadást visszautasítottunk. Essey és Flirey-ut mindkét oldalán ellenünk intézett támadás ez uttól nyugatra megfiúsult, míg tőle keletre szörny harcra került a sor, amelyben mi kerültünk felül. Bois de Pretreben nem volt harc.

Vogézekben Metzertől délnyugatra Schnepferichkopf ellen intézett francia előretörés kudarcot vallott.

Keleti hadszíntér:

Keleten helyzet változatlan. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Háboru és keramit.

Arad, április 14.

Azoktól, akik majd derékig érő hóban, majd térdig ragadó sárban járnak miattunk a halálveszedelmek útját, nagyon keveset tanultunk a lemondásból. Legalább ezt hihette felőlünk, aki a város mai közgyűlésének előkészületeiről olvasott, vagy hallott. Katonáinknak nem sok a kárpáti hegyek szikla-meredekeit, a völgyek feneketlen tócsáit járnunk nekünk annyi türelmünk sincsen, hogy két utcát a háboru végéig kövezet nélkül hagyjunk. A vidéki közigazgatás szatirját lehetett volna megírni arról, hogy amíg odakünn, a közgyűlési termen kívül minden gondolatot a háborunak és a háboru után való időknél problémái, súlyos kérdései kötnek le, a közgyűlési teremben angyali egykedvűséggel aszfaltoznak, keramitoznak, mintha nem is lenne háboru. Minden pénz a kenyérre kell, a város kölcsönt vesz föl, hogy a lakosság részére szükséges élelmet egy időre biztosíthassa, — és ugyanakkor két-százezer koronát akarnak kiadni két külvárosi utca keramitkocsiútjára.

A városi törvényhatóság egyik nagytekintélyű és őszinte tagjának, Fábry Sándor dr.-nak köszönhető, hogy ez a szomorú humor elmúlt a városi közgyűlés fejeiről. Abban a rövid, de igen találó felszólalásában, amellyel a tanács javaslatát, mint a lehető legnagyobb mértékben időszertelent, a napirendről levetette, rávilágított arra is, hogy mi a kötelessége a város képviselőinek a háboru alatt és a háboru után.

Amint a magánemberek elteszik jobb időkre a béke alatt született terveiket az építkezések, új vállalkozások, merész kezdeményezések terveit, a városnak hasonlóan kell cselekedni.

A közigazgatásnak szintén a háboru szolgálataiba kell állni, nemcsak abban a részében, amely a hadsereg pótlásairól gondoskodik, hanem egyéb reszortokban. Ma arról kell gondoskodni, hogy a lakosság élelmezése zavartalanul menjen és ezáltal a háborut se kenyér-, se hus-inség ne sulyosítsa, gondoskodni kell a legnagyobb odaadással és áldozattal arról, hogy a háborut kísérő járványveszedelem el ne harapódzzék; gondoskodni kell a sebesültek jó ellátásáról, a hadbavonultak családtagjainak sorsáról, a rokkantokról, a világtalanok lett katonákról, — és sok minden egyébről, csak utcakövezésekről nem. Akármennyire a vérbe ment a város közgyűlésének ez a mesterség, most, a háboru utánig félre kell azt tenni.

A háboru után lesz a kötelessége a város törvényhatóságának, — mondotta a beszéd további részében Fábry Sándor dr., — hogy a közmunkák programját elővegye. Kétségtelen, hogy a békekötést nem fogja olyan gyors ütemben követni a gazdasági föllendülés, a vállalkozások, építkezések megindulása, amint azt sokan hiszik. A súlyos betegségből fölgyógyultakat egy időköz választja el attól, hogy feszült rugékonyságát, régi állapotukat visszanyerjék. Azt az időköz, amíg a háboru után a teljes megszilárdulás bekövetkezik, kell kitölteni a közmunkáknak, az állam és a városok építkezéseinek, utburkolásainak. Akkor előveheti a város félbe-maradt terveit és a fölfüggesztett munkálatokat annyival inkább, mert a háboruból visszatértek közül sokan lesznek, akik régi alkalmazásukban, régi műhelyeikben nem tudnak mindjárt helyet és munkát kapni. hogy te-

hát ezeknél a harszontagságait a munkátlanok gondjai ne váltsák föl, erre valóok lesznek a most elhalasztott közmunkák.

Annyira természetes ez, — és mégis, nem sokba múlt, hogy a város megfélejtkezett róla. A törvényhatóság komolyságának, reputációjának igazán nagy szolgálatot tett az a férfias intelem, amely ezt az elhamarkodást és könnyelműséget megtörténni, háttérbe önteni nem engedte.

Óriás hajóágyuk tüzeiben.

(Hogyan harcolnak egy modern tengeri ütközetben. — Kalau admirális a helgoland-i osztagról.)

Az Aradi közlöny tudósítójától.

Arad, április 14.

A véres harcok és izgalmas küzdelmek láncolatából álló gigászi háboruban a legizgalmasabb mozzanatok kétségkívül a tengeren vívott ütközetek. A száz meg százezer ember összecsapásával járó szárazföldi nagy csaták, a feszült várakozással kísért várostromok, de még a légi harcok sem arányíthatók izgalmaság tekintetében ahhoz, amikor a végtelen tenger tükreán uszó acélvátrak küldik szinte a láthatóság határát elérő távolságból egymás felé a pusztító lövegeket.

Kalau vom Hofe német ellentengernagy, aki a német flottának az 1914—1915-ös világháboruban vitt szerepéről könyvet adott ki és könyvében egészen február végéig összefoglalja a dicsőséges német haditengerészet tevékenységét, a hivatalos jelentések kimerítő felhasználásával így írja le a német-angol tengeri összecsapások egyik izgalmas részét: a helgoland-i ütközetet:

— Angol részről a csatában a hat legmodernebb 30,000 tonnás dreadnought cirkáló vett részt: a Lion, Queen Mary, Princesse Royal, New-Zealand, Invincible és Inflexible, továbbá öt nagy 12,000 tonnás cirkáló, úgymint az Muryahus, Cressy, Hogue, Aboukir és Bacante, nyolc kis cirkáló, a 31 hajóból álló leggyorsabb torpedóromboló flottilla és minden hasznavehető angol buvárhajó. A haditerv szerint ugyanis a buvárhajóknak kellett volna a meglepett német hajókra a döntő csapást mérni.

Az órségen álló német hajókat ugyan a támadók a torpedórombolókkal akarták megsemmisíteni, hogy azután a segítségükre kitűtő nagy német cirkálókat és csatahajókat az Elba, Weser és Jade folyók torkolatához vezető tengerrészekben szétlétben lesben álló buvárhajók torpedócsövei elé csalják. Ezenkívül angol buvárhajók leselkedtek Helgolandtól nyugatra is a várható visszavonulás útjának mentén. Az angolok leggyorsabb és legjobb hajóikat válogatták össze erre a támadásra, egyrészt azért, hogy feltétlenül fölényben legyenek, másrészt azért is, hogy ha a kísérlet meg is balul ütne ki: hajóik gyorsan távozhassanak a német tüzeiről távolságából.

A támadást megelőző este az angol buvárhajók a kijelölt helyeken lesbeálltak, a torpedórombolók és cirkáló pedig az Elba, Jade és Weser hármas torkolatának öbléhez közelítve a frieslandi partokkal szemközti Langeoog és Spiekeroog szigeteken vetettek horgonyt. Hajnalhasadáskor torpedórombolórajja az Arethusa és Fearless cirkáló vezetésével utnak indult Helgoland felé, amelyhez dél-délnyugati irányból közelíttek. A vastag ködben csak igen lassan haladtak előre a naszadok, amelyeket —

angol jelentések szerint — a könnyű cirkáló kísérték. Tervük az volt, hogy a német hajók előrs vonalának déli szárnyát a Wangeroog szigetnél bekerítik, azután Helgoland felé gyorsan előrenyomulva elvágják az előrs vonal többi részétől, mialatt egy fölvaltva északról délnek és délről-északnak haladó második cirkálócsoporthat a bekerített német hajókat összelövedozi.

Reggel negyednyolcor fedetek föl az első német torpedóhajót az angolok. A német naszad észrevette az ellenséget és gyorsan alar-mirozta az előrs vonalat, miközben északra, Helgoland felé menekült. Az angolok minden erejüket megfeszítve, 30 tengeri mérföld sebességgel üzöbe vették. Az előrs vonal megiepett torpedónaszádok Helgolandtól délre gyülekeztek. A rendkívül erős köd megakadályozta azt, hogy a német előrs hajók, torpedónaszádok és kis cirkalók idejekorán fölismerjék a veszélyt és egyöntetűen védekezzenek. Így a V. 187. német torpedónaszád, amely az előrs vonal levő torpedóhajók vezérhajója volt és a legelőször meglepett naszádtól azt a jelzést kapta, hogy ellenséges torpedórombolók üzöbe vették, hirtelen teljesen körülráva találta magát. A naszad megmentett őrtisztje szerint a bekerítés így történt:

A V. 187. ezen a reggelen Helgolandtól némi távolságban állt előrs vonal. Amikor az üzözt torpedóhajó szignálját megkapta, nem tudta, hogy milyen irányban siessen az üzözt segítségére. Közben a köd egyre sűrűsödött és az áthatolhatatlan szürköségből csakhamar két torpedóromboló és négy tüzetessében fel nem ismerhető ellenséges hajó bukkanat elő. A V. 187 a sokszoros túlerő elől Helgoland felé akart visszavonulni, azonban négy angol torpedóromboló ezt az utat is elzárta. Ez a négy hajó tüzelni is kezdett. A V. 187. most oldalvást akart kitérni az ellenség elől, de itt egy angol cirkáló tüzebe került. Mialatt így minden oldalról körülrázták, a naszad kapitánya az üzözt torpedórombolókkal szembeállva akarta áttörni az ellenség gyűrűjét. Az angol rombolókat ez a manőver eleinte meglepte, de azután valamennyi — számszerint tíz torpedóromboló — összpontosított ágyutüzébe vette a naszádot. A V. 187. súlyos sérüléseket szenvedett és ágyui egymásután lettek használhatatlanná. Füst és zsaránok borította a kis naszádot, amely már csak igen mérsékelt sebességgel tudott haladni. A német torpedó flottilla parancsnoka Wallis korvettkapitány maga is elesett és a legénység legnagyobb része holtan, sebesülten feküdt a hajó helyiségeiben. Hogy a naszad ne kerüljön az ellenség kezébe (az angolok már csanakokat küldtek az elnémult német hajó felé) Lechner sorhajónagy a V. 187. súlyosan megsebesült parancsnoka óraműves robbanó töltényeket helyeztetett el a naszad különböző részein és parancsot adott a legénységnek a hajó elhagyására. A már süllyedőben levő naszad utolsó használható ágyuja azonban még ekkor is tüzelt és legénysége csak akkor ugrott tengerbe, amikor egy angol gránát ezt az ágyut is elnémította.

A német torpedóhajók és angol rombolók harca nagy gyorsasággal húzódtott északra Wangeroogtól Helgoland felé. A torpedórombolók élén járó Arethusa és Fearless cirkalók csakhamar harcba keveredtek a ködből kelet felől előtűnő Cöln és Mainz német kiscirkalókkal. Körülbelül félkilencor Helgoland láthatárához ért a harc vonal és az angol hajók ekkor nyugat felé húzódtak, hogy a helgoland-i parti ágyuk messzehordó tüzebe ne jussanak. Az Arethusa érzékenyen megsérült a harcban, a két német cirkáló csaknem valamennyi ágyuját

megrongálta. Néhány torpedóromboló is pórul járt, különösen a Liberty, Laztes és Laurel sérültek meg. A ködben az egész torpedóromboló flottilla eltűnt és a tengeri csatamező, amelyet német cirkalók kutattak át, nyugalom állt be. Már délelőtt 11 órára járt az idő, amikor egy német cirkáló rábukkanat a Lurouer és Firedrake torpedórombolókra, amelyek az angol buvárhajókat vezették. A cirkáló üzöbe vette a nyugatra visszavonuló ellenséget és így megközelítette az ott gyülekező torpedórombolókat és az Arethusa és Fearless cirkalókat. Mialatt mindkét részről heves tüzelés kezdődött, hirtelen megjelent a harc közelében a könnyű angol cirkalók flottilla, amely a Southampton, Lewestoft, Falmouth, Birmingham és Liverpool cirkalókból állt. Az öt cirkáló azonnal megtámadta a keletről közeledő Mainzot, amely a harminchat angol 15,2 centiméteres hajóágyu tüzeire csak gyengén védekezhetett tizenkét 10,5 centiméteres ágyujával. Huszonöt perc alatt az angol ágyuk annyira összelőtték a német cirkalót, hogy süllyedni kezdett.

Ugyanekkor megjelent északnyugati irányból az angol dreadnought cirkalók oszlopa, amely Helgolandtól, nyugatra várakozott. A dreadnought cirkalók egyenesen a Jade-torkolat felé haladtak és az oszlop élén járó hajó délben retentő tüzelést zúdított a Cölnre, amelyet a tizenhat 34,3 centiméteres ágyu egypár találó lövésre rommá tette a kis német hadihajót, amely hasztalan igyekezett az Elba torkolata felé menekülni. A veszélyben forgó hajó segítségére odasietett az Ariadne kis cirkáló is, de a hat óriáshajó 30,5 és 34,3 centiméteres ágyui gyorsan végeztek a gyengén páncélozott német cirkalókkal. A Cöln az angolok szemelátára süllyedt el, az Ariadne pedig égő roncsként lassan az Elba felé vonult, ahová az angolok az aknaövtől és a német tengeralattjáróktól tartva, nem követték. A Queen Mary és a Lion így is csak idejében végrehajtott oldalra kormányzással menekültek meg egy buvárhajó torpedójától.

Egy óra volt: az angol flotta megkezdte az általános visszavonulást.

A galíciai menekültek elszállítása. Budapestről jelentik: A főváros a rendőrséggel egyetértően már minden részletében kidolgozta a galíciai menekültek kiteleptetésének programját. Az államvasutak igazgatósága már megállapította azokat a napokat, amelyeken a szükséges különvonatokat menetrendjébe beiktathatja. Az elszállítást nagy körültekintéssel és a méltányos kívánságok respektálásával fogják végrehajtani. Községek, illetve járások szerint fogják csoportosítani az elszállításra kerülő menekülteket. E csoportosításon most dolgozik az államrendőrség, amelynek a bejelentőlapok révén minden szükséges adat rendelkezésére áll. A menekülteket segélyező bizottság úgy az indulásnál, mint egyes közbeneső vasuti állomásokon is üdülőhelyekről fog gondoskodni. A menekültek legnagyobb része már beletörődött a közeli elszállításba, de igen sokan vannak olyanok is, akik az időközben visszafoglalt galíciai és bukovinai lakóhelyükre akarnak visszautazni. Ezek kívánságát a lehetőség szerint teljesíteni fogják.

Francia hadikereszt. Párisból jelentik: A francia hivatalos lap tegnap közölte azt a törvényt, amely a német vaskereszt mintájára hadikeresztet létesít, amely azoknak a katonáknak adományozható, akik a háboruban különösen kitüntettek magukat. A kereszt világos bronzból készült és porosyánkorszori övezi. A keresztet zöld szalagon viselik.

Huszonnégy millió katona fegyverben.

(A kárpáti orosz offenzíva összeomlása. — Nikolajevics Miklós halatos beteg. — Bukovinai sikereink hatása.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Berlin, április 14.

A Journal de Genève írja: A háború kitörésekor az angol hadsereg négy divízióból állott. 1915. év elején a fronton már tíz divízió harcolt. Azóta is és most is folyton erősítik a hadsereget. Április vége felé az angol hadsereg hétszáz ezer ember, de a most kiképzendő besorozott újoncokkal együtt még kiegészítik nyolcszáz ezer emberre. Az entente erői egy újabb számítás szerint a következők:

Oroszország 7,000.000.

Franciaország és gyarmatai 3,600.000 ember.

Anglia 1,700.000.

Belgák, szerbek és angol kolóniák 500.000 ember,

ez összesen 13,000.000.

Ezzel szemben

Ausztria-Magyarország jelenleg ad 4,500.000 embert,

Németország pedig 5,700.000 katonát.

Hozzá kell számítani a török erőket. Ezek azonban pontos adatunk nincs, de a török hadsereget

1,500.000-re lehet tenni.

A tizenhárom millióval szemben

11.700.000 katona áll,

azonban nemcsak a mennyiség, hanem a minőség is dönt, mert egy millió ember, még nem egy millió katona.

Félmillió orosz pusztult el a Kárpátokban.

Zürich. Az oroszok kárpáti vesztesége minden eddigit felülmúl. Az angol és francia lapok fél millió halottra és sebesülte becsülik az oroszok itteni veszteségeit.

Temetetlenül fekszenek az orosz halottak.

Eperjes. Sáros megyében negyvennyolc óra óta nyugalom van. Az oroszok a támadást meg sem kísérelték. A Saso-Radoma vonalon legutóbb elcsúszott kétezer orosz még temetetlenül fekszik.

Befejeződött a kárpáti offenzíva.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz offenzíva bevégeződése a kárpáti harcvezetésre továbbra is megállapítható. A harc csupán előrsi csatározásokra és a szokásos ágyúzásra szorítkozik. Az időjárás tartósan rossz, a hó újra egy lábnál magasabbban borítja el a tájakot.

Bukovinai sikereink.

Frankfurt, április 14. A Frankfurter Zeitungnak jelentik, hogy a magyar és osztrák csapatok bukovinai sikerei az offenzívában levő ellenséget visszavonulásra kényszerítették. Az ellenség az egész vonalon visszavonulóban van.

Csernovioból jelentik a haditudósítók:

Az oroszok ama kísérletei, hogy az orosz területre előnyomult osztrák-magyar csapatokat visszaverjék, megghiúsultak.

A Dnyeszter fronton tovább folynak a harcok.

Az utóbbi napokban az erős esőzés következtében az egész fronton fölázott a talaj, de csapataink ennek dacára lépésről-lépésre tért nyernek.

Az oroszoknak a Dnyeszternél megkísérelt bekerítő mozdulatai visszautasítottak.

Zaleszoykinél előnyomult csapataink újabb terület birtokába jutottak.

Elszállították a przemysli foglyokat.

Pétervár, április 14. Az egyik legutóbbi orosz hivatalos jelentés, amelyet a pétervári távirati ügynökség adott ki, a következőket mondja:

Przemysli kiürítése befejezettnek tekinthető. Kilenc magasrangú tiszt, 2307 tiszt és 100.000-nél több katona jutott orosz fogságba, illetve ennyi osztrák és magyar katonát szállítottunk Oroszország belső részeibe.

A várban meglehetősen nagymennyiségű hadianyagot találtunk, ha nem is teljesen használható állapotban. Ugyiszlóván naponként fedezünk föl municiót és hadianyagraktárakat, melyeknek tartalmát nagyjából a San-folyóba süllyesztették a védők.

Nagybeteg az orosz generaliszsimusz.

Berlin, április 14. A Lokalanzeiger arról értesül, hogy Nikolajevics Miklós nagyherceg, az orosz hadsereg főparancsnoka komoly beteg. A nagyherceg már évek óta máj-bajban szenved a betegsége az utóbbi időkben rohamosan előre haladt. Nemrég elsőrangú orvosok megvizsgálták a nagyherceget és állítólag rákot konstataáltak.

Vasutak hiánya miatt nem boldogul az orosz hadsereg.

Krisztiania, április 14. A Don Norske kiküldött tudósítója az orosz főhadiszálláson meglátogatta Ratko Dimitriew tábornokot, aki a következőket mondta:

— A háború folyamán tűnt ki, hogy Oroszországnak mennyire hátrányára vált, hogy hiányosak a vasuti összeköttetései. Ez egyik fő oka annak, hogy akcióink nem mindig sikerülnek úgy, ahogy mi akarjuk. Részen ezért, részben pedig a kereskedelmi forgalom emelése céljából elhatározta a kormány, hogy a háború betejestével egy négyezeröttszáz verszenyi hosszú vasuti vonal építését kezdi meg. A vonal összekötné a következő helyeket: Arohangelzsk—Perm, Ural—Északi Jegestenger, Moszkva—Kurszk, Petrograd—Sybinszk, Dnyepet—Jenikais. Az építkezés több milliárdot venne igénybe és ehhez angol tőkére számíthatunk.

Japán municióval harcolnak az oroszok.

Pétervár: Oroszországba japán munició érkezett, amelynek újrendszerű főalkotórésze csontliszt.

Tüntetés a háború ellen.

Genf, április 14. Az oroszországi Tverben valami hazafias tüntetés alkalmával veszedelmes ellendemonstráció támadt. A tömeg magához kerítette a nemzeti zászlókat és kiszakítva belőlük a fehér és kék sávokat, az így rögtönzött, vörös lobogó alatt bejárta a várost és órákig tüntetett a háború ellen.

Ossowiec ostroma.

Kopenhága. Az április 12-én kiadott orosz hivatalos jelentés fölemlíti, hogy a németek még most is szakadatlanul bombázzák Ossowiec várát. Az ostromban főleg husz centiméteres tarackok vesznek részt.

Tengeri csata a norvég partoknál?

(Rejtelmes hadihajók. — Titokzatos éjjeli ágyuzás.)

Távirati tudósítás.

Kopenhága, április 14.

Azt a bergeni jelentést, amely a norvég tengeren vívott tengeri csatáról szól, még mindig homály fedi. Ma újabb bergeni jelentések megerősítik az első hírt, viszont sem angol, sem német részről egyetlen szót sem tudatnak tengeri ütközetről. Különösen érthetetlen, hogy az összetűző ellenséges hajók hogyan kerültek el annyira északra. Bergen és a Bergen előtti Sartoró-sziget ugyanis az északi szélesség 61 foka közelében fekszik, a német flotta bázisaitól több száz tengeri mérföldnyire és Angliának is csak legészakibb pontja a Skócia fölötti Sotland-sziget esik erre a magasságra.

A mai jelentések a titokzatos csatáról ezek:

Krisztiania, április 14. Ideérkezett magántáviratok jelentették, hogy a Bergen városától 10 kilométernyire fekvő Sartoró sziget közelében tengeri ütközet volt. A Sartoró szigeten és Bergenben tisztán ki lehetett venni az ágyucdörgését.

Az állítólagos „tengeri ütközetről” ezeket a részleteket közli az Aftenposten:

A Sartoró-sziget lakói éjjel 11 órakor három hadihajót láttak egész közel a szigethez és távolabbról még több hadihajó árnyvonalait. A hadihajók mint az ellenséges hajók után kutattak volna. Egy óra után harminc nehéz nehéz ágyúból adhattak le lövést. Éjjeltől szünt meg az ágyuzás. A Bergenben állomásozó norvég hadihajók még az éjjel, majd másnap reggel is kifutottak, hogy a tengeri csata részleteiről megtudjanak valamit, de eddig még nem adtak le jelentést.

Stockholm, április 14. Az Aftenbladet bergeni levelezője jelenti: A norvég vízeken kívül eső területen tengeri csata volt, amelyről részleteket még nem tudunk. A csatahajók egyike az ütközet után, a mely késő éjtől tartott, Korsford bejárata elé ment és ragaszkodott három óráig ott tartózkodott.

Krisztiania, április 14. Az Aftenposten-nek jelentik Sarpsborgból: A Vestias nevű norvég hajó kapitánya, aki tegnap ide érkezett, az Északi-tengerben 14 modern csatahajóval találkozott, amelyek északi irányban haladtak tovább.

Kopenhága. A Politikén szerint a Sartoró-szigetek közelében lefolyt tengeri csata igen heves lehetett. Bergen városa megrémegett az ágyuk bömbölésétől. Sötét éjszaka volt, az egymás után leadott lövéseket az ágyutűz felvillanása kísérte. A sziget lakói ijedten menekültek házaikból és a tengerpartra szeltek.

A Sartoró-szigetről ötven kilométernyire délre fekvő Utaira-szigetén mássnap délelőtt hat csatahajóból álló flottát láttak, amely északnyugati irányban vette útját.

Prohászka Ottokár aradi konferenciái.

(A konferenciák befejezése. — Egy aradi
poétaasszony köszönete.)
Az Aradi Közlöny-tudósítójától.

Arad, április 14.

A kulturpalota aranydíszes, csillogó dísztermében ma este fejezte be három napon át tartott konferenciáit Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök. Nincsen elég meleg és bensőséges szó, amely ki tudná fejezni azt a hatást, mellyel a csodás tudású és elragadó szavú főpásztor ezuttal volt az aradi katolikus világra. A nagy megpróbáltatások most átélt napjaiban minden eddig tapasztaltnál nagyobb szüksége nyilatkozott meg a lelki vigasztalás utáni vágyának és a fogakonyaságnak a lélek sebeit ismerő, gyötrelmeit és kiségeit megértő tudós főpap oktatásai iránt.

Prohászka püspök nemcsak nagy szellemi erejének teljes vértetével lépett a konferenciákra az aradi hívek elé, hanem óriási fizikai munkát is fejtett ki. A három nap alatt összesen nyolc konferenciát tartott, valamennyin közel másfél óra hosszat beszélt és ma az utolsó konferencián csak olyan friss volt, gondolatai gazdag kincsesházából csak olyan bőséggel és ragyogással adott halgatóságának, mint az első napon. Összefüggő és egymáshoz kapcsolódó konferenciái a nagy idők nagy emberi indulatainak, szenvedéseinek és örömeinek megértésére tanítottak és mély hatást tettek. Különösen nagy hatása volt a férfiak számára tartott konferenciák közül annak, amelyben Székesfehérvár kiváló püspöke a nagy halálról, a célért, eszméért martíromsággal meghalni tudók haláláról szólt tegnap. A nők számára tartott konferenciákat ma délelőtt annak méltatásával fejezte be a főpásztor, hogy mindannyiunknak föl kell ismernünk, ki kell fejlesztenünk magunkban az értéket, azt a tudatot, hogy az ember nem sár, hanem gyémánt, amelyet csiszolni, ragyogóvá tenni nem csak lehet, hanem kell is.

A püspök, aki aradi tartózkodása alatt mindvégig a minorita rendház vendége, ma délelőtt és délután meggyöntatta a jelentkező híveket, csütörtökön reggel 7 órakor pedig a minorita templomban misét celebrál, amely alatt közös szent áldozás lesz.

A lelki vigaszért és oktatásért megkapóan kedves és közvetlen köszönetet mondtak a püspöknek az aradi katolikus nők. Ma délelőtt, amikor a nők számára tartott konferenciák utolsóját a püspök befejezte és imádságát elmondta, Lakatos Ottó dr. rendfőnök asszal a kéréssel fordult hozzá, hogy ne hagyja el még helyét. A meglepett püspöknek ezután Grallertné Martini Hilda fejezte ki női hallgatói bensőséges halálját és köszönetét a következő költeménnyel:

Köszönet.

Légy áldott, ki az Ur nevében jöttél!
Ki hoztál bus szemünkbe drágagyöngyöt,
Hogy öntözze meg a sivatár göröngyöt,
S életre keltsse a halott barázdát
Kit lelkünkben a vész ekéje vagott
S ránk kezét nyujtva a rablót, garázdát
Eloltva tüzfényi, nyájas napvilágot
Igába vert a borús, vérvörös tél.

Mint zivalarban árva fecske szárnya
Por közelébe, föld mélyébe száll,
Felhőkön túl tenyre nem talál,
Az ézengés elfojtja kis dalát
S riadt sikolyai támoigot remegve
Az átokterücs éjszakaiát:
Ugy borul fölénk, szegény emberekre
Uruunk-ránk-mérte zord időknök árnya.

A sziveink gyászos temető kertek,
Az álmaink megfosztó kereszték
S a lelkünk jajja bus kérdésbe kezdett:
Miért engedted, oh Atyám, miért?
Csüggedten szárnyalt fáradt kis imánk
Mire az Ur fényes elébe ért:
Még hány keserű kehely vár miránk?
És Golgothára hány ostromzój kerget?

S eljöttél Te és fölöttél a hegyre:
S mutattad, merre kincses Kánaán —
Tul rózsák nyílnak Jericho falán —
Az Ur keze vissz puszták szenvedésén —
S vérharmatozva Ó kaszája vág
A millióknak eleven vetésén...
Hogy miért, miért? nem kértem tovább:
Te megtanítottál a hiszekegyre.

Éjbe világító szent lángoszlopoddal
Fölgyujtád árva, pislá mécsesünk.
Kezet ha nyujtsz: nem botlunk, nem esünk!
Feldöltöztetted csillogó acélba
És odaomló patyolatselyembe —
Ragyog szemünkből a keresztut célja,
A kínok nem igéznek félelembe
És vernek porba vérvörös robottal...

Fakó hitünkbe drága himet szóttél.

A ki lelkedben sugárözönt kellett
S szivedbe adta azt a szent szerelmet,
Hogy ereket átölelj vele
És rózsát fonj a mátyrkoronába:
Virággal szórja utadat teie!
Dalolja boldogan szívek virága:
Légy áldott ki az Ur nevében jöttél!

Oroszország is akcióba lép a Dardanellák ellen.

(Visszavert támadások. — Csapat szállítás
Alexandriába.)
Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, április 14.

A főhadiszállás jelenti: Néhány ellenséges megfigyelőhajó tegnap fél óráig eredménytelenül lövöldözött a Dardanellák bejárati ütegeit. Az ütegek egy ellenséges cirkáló és egy torpedóhajót eltaláltak. Egy hajó bejutni próbált, de ütegeink elkergették.

Visszavert entente-támadások.

Kopenhága, április 14. Athéni jelentések szerint a szövetségesek Tenedosznál állomásozó flottája támadást intézett a szároszi öbölben. A tengerparti erődök viszonzták a tüzelést. A szövetségesek több hajója állítólag annyira megrongálódott, hogy vissza kellett vonni azokat.

Athén, április 14. Több francia és angol cirkáló váratlanul megjelent Szmirna előtt és új támadást intéztek az erődök ellen. Mikor Szmirnáról négy mértföldnyi távolságra jutottak, a hajókról több hidroplán szállt fel és körben átrepülve a várost, tizenkét bombát dobtak le, jó magasan cirkálva, hogy a golyók ne ériék őket. A ledobott bombák csak anyagban tettek kárt, emberéletben nem. A hajók lötválva értek ezután és elkezdtek lövöldözni az erődöket, a melyek viszonzták a tüzelést. Mindkét részről körülbelül kétszáz lövést adtak le; egy kisebb angol cirkáló teljes találat ért.

Asszonyokat, gyermekeket ölnek meg az angol tengereszek.

Konstantinápoly, április 14. Az Osmansour Lloyd haditudósítója jelenti a gallipoli főhadiszállásról:

Április 10. — Ma kemény napunk volt. Egy igen erős angol-francia csapat kísérelt meg partraszállást Enos és Ivride között, ez azonban egyáltalában nem sikerült, mert első tüzelésükre már vissz fordultak a szállítóhajók. Más oldalról is próbáltak szerencsét ellen-

ségeink, partraszállást kíséreltek meg a szároszi öböl felől is. Itt is rövid, de kemény küzdelem után, kénytelenek voltak visszavonulni.

Április 7-én gyalázatos boszúval torolta meg az entente eddigi veszteségeit. Jenikői helységet, amely teljesen védtelen, s amelynek őrzésére csak harminc népfőlkelő volt kirendelve, erős ágyutüz alá vették. A sebesültek és halottak jegyzéke jellemzi legjobban ennek az akciónak a halálozását. A megállapítás szerint meghaltak: egy görög származású, áldott állapotban levő asszony, két urileány, akik a strandon sétáltak és két öreg munkás, megsebesültek: egy apácaklastrom tizenégy növendéke és egy iskola hét kis tanulója. Ezekről jegyzőkönyvet vettünk fel, amelyet majd fel fogunk használni.

Az osztrák flotta-egyesület szerencsekivá-natai fényes győzelmeinkhez, ma érkeztek meg és természetesen, hogy büszkék vagyunk, az oroszok ellen oly dicsőségesen harcoló szövetségeseink leikes szavaira.

Lemnos szigetéről ismét kaptunk hírt. Két pilótánk jelenti, hogy újabb nyolc, teljesen tönkrement hajót vontattak el a szigetről Malta irányába. A másik arról számol be, hogy ma érkeztek meg Lemnosra azok a fegyverszállítmányok, amelyeket Gibraltárban hajóztak be. A fegyverek mind régi típusúak, még olyanok is vannak közöttük, amelyeket akkor használtak, amikor Napoleon hadai ostromolták a portugál partokat.

Egy tartalékos főhadnagyunk, aki hosszabb ideig volt a Banque de Salonique tisztviselője, azt a megicpő értesítést kapta szalonikii kollégájától, hogy a Panhollomoa hajózási szövetség beszüntette a Triesztből Pireuszra át Szalonikibe vezető járatokat, mivel az angolok állandóan zavarták a semleges kereskedelmi hajók forgalmát. Görögország — a levél szerint — újra figyelmezteti, azokban ezuttal erőlyesebben az angol kormányt, semlegességének respektálására. Szalonikiben azt beszélik, hogy ha az angol kormány elmulasztja az azonnali intézkedést és emiatt még egy import-hajójaratot kellene valamely társaságnak beszüntetnie, kénytelen lenne a görög kormány hadihajókkal kíséretetni a kereskedelmi szállítógőzöket. Mindezek az információk feltétlenül hiteles helyről származnak.

Közös béke Törökországgal?

Roma: Az entente hatalmak római diplomáciája meg kísérelte, hogy Törökországot külön békekötésre beszélje rá.

Orosz szárazföldi csapatok a Boszporus ellen.

Szentpétervár, április 14. Az odesszai katonai kerület parancsnokát, Nikitin generálit Andrijev tábornokkal helyettesítették. Az odesszai kerületben körülbelül 120-130,000 főnyi sereget gyűjtöttek össze és koncentráltak a Boszporus ellen. A csapatok minősége nem lehet a legkitünőbb, mert csak telérásban állanak rendes katonákat és közel hevenyezer egészen gyermek-ítju egészíti ki a számukat.

Turin, április 14. Tegnap Alexandriából Nápolyba érkezett az Egadi nevű gőzös, a melynek legénysége elmondta, hogy Alexandria városától nem messze a tengerparton övezeter löny nadsereg vár a behajózásra. Erdékes, hogy ebben az expedíciós seregben orosz csapatok is vannak még ki nem képzett újoncokból. A francia katonák száma huszezer, a többi ausztráliai, indiai és kanadai csapat. Alexandria kikötőjében két francia cirkáló, egy sereg torpedócsaszad és két kórházhajó van. Az expedíciós sereget a legközelebbi napokban a Dardanellákra viszik. Alexandriába érkezett a Tonnessé nevű amerikai cirkáló is, a mely a csapatok vezetőjét követni fogja s az a rendelkezése, hogy Kiszázia kikötőjében az európai lakosság védelmére szolgáljon.

A trónörökös a sanoki hitközségi elnök házában.

(Orosz srappell csapott le Károly Ferenc József főherceg szomszédjában. Egy menekült galíciai rabbi elbeszélése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 14.

A háboru nemcsak a harotereken szedi a maga kegyetlen adóját, mikor az emberek százezreit pusztítja el, hanem a háboru a maga borzasztó hatalmát érezteti azokkal a békés polgárokkal is, a kik rettenetes viharai elől menekülnek a családi fészkekből, ott hagyva minden vagyonukat, munkájuknak alkotásait. A menekültek között, a kiket az ismeretes kormányrendelet értelmében áttelepítenek Ausztriába eddigi magyarországi tartózkodási helyükről, ma Aradon utazott keresztül Eichenstein Mózes a ziedatschofi főrabbi, a ki egész családjával menekült el az oroszok elől. Munkatársunknak alkalma volt a főrabbi-val beszélgetést folytatni, a ki igen érdekes részleteket beszélt el háborus élményeiből, a melyekből különösen egy megrázóan érdekes epizód válik ki a maga eposzokba illő csodaszépítővel és komoly fenségével.

Vissza kell mennünk a szépségeiben és nyomorúságaiban oly annyira változatos háboru azon idejére, a mikor trónörökösünk Károly Ferenc József először az északi harotéren járt. Ő, a ki általában kiváló bátorságával és jellemtulajdonságaival oly magasatos és gyönyörű példáját mutatta a jövő uralkodónak, ezen látogatása alkalmával egy napot Sanok községben töltött.

A kíséretében levő magasrangú tisztekkel együtt Willner zsidó hitközségi elnök házában szállt meg.

Megérkezése után a község minden vallásfelekezete tisztelgett küldöttségileg nála a papjával élen. A trónörökös szeretetreméltó és elragadó egyénisége teljesen kibontakozott ezen tisztelgés folyamán. Szívesen elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, bátorította őket és kijelentette, hogy meg van győződve a lakosság megbízhatóságáról, az uralkodó és az állam iránti hűségükről. Igazán megható hangon intette őket a szenvedésekre, a bekövetkező bajokra, de egyuttal vigasztalta a lakosságot, hogy ne féljen, mert a jó isten megsegíti őket.

A trónörökös sanoki látogatása alkalmával a község közvetlen közelében igen heves ágyúharc volt a mi tüzéreink és az orosz tüzérek között. Különösen a főséges vendég látogatása napján fejlődött ki ez a tüzérharc a teljes hevességben. A trónörökös a küldöttségek fogadása után kíséretével a csapatok megvizsgálására indult. Ott lehetett látni a gyalogsági állásoknál, amint a katonákat bátorította, majd a tüzérek derekas és fárasztó működését nézte meg. A csapatok megvizsgálása után vissza tért Willner hitközségi elnök házába. Itt meg is ebédelt, az ebéd után pedig egy kicsit lepihent.

Rövid pihenése után a kíséretében levő vezérkari tisztekkel beszélt meg a helyzetet, meghallgatta a jelentéseket és szakavatott megjegyzésekkel kísérte a térképek fölé hajló tisztek magyarázatát.

Délután négy óra felé egyszerre nagy ropogás riasztotta szét az asztalnál levő társaságot. Reccsés hallatszott. Majd a szomszéd szobában a földre hulló téglá darabok hangos hullása. A délután is teljes erejében folyó tüzérpárbaj alkalmával egy orosz srappell tévedt a Willner hitközségi elnök házába. A srappell a háztetőn keresztül hatolt be, áttört a trónörökös szobája melletti helység mennye-

zetét és nagy bugással, a szétrombolt mennyezet fagerendáinak zajától kísérv az ágyra esett. Oly nagy volt a beható srappell ereje, hogy mikor az ágyra esett, az teljesen szétrogyott. A párnák, a paplan szanaszét repültek. Az egész ház alapjában megrázkódott. Már attól lehetett tartani, hogy a bannilevők mind elpusztulnak a trónörökösrel együtt. Válságosak és veszedelmesek voltak az elkövetkező percek.

Szerencsére a srappell, mikor az ágyra leesett, nem explodált, hanem csendesen és ártatlanul pihent meg az ágy matrácán. A trónörökös mély megindultsággal szemlélte meg a majdnem életét kioltó srappellt.

Mikor a lakosság értesült a trónörökös gondviselészerű megmeneküléséről, azonnal a templomokba ment és ágyudörgés, meg fegyverropogás között adott hálat az Istennek a trónörökös megmeneküléséért.

Este a lakosság nagy tömegétől kísérv ment ki a trónörökös a pályaudvarra és lelkében egy feledhetetlen esemény emlékével, intette még egyszer a lakosságot a súlyos idők fájdalmainak és szerencsétlenségeinek az elviselésére.

Ziedatschof, ahol Eichenstein a háboru kitörése után is lelkészkedett, mintegy 180 kilométernyire van a magyar határtól. Mikor az oroszok megérkeztek a községbe, a lakosság azonkívül még a Stopi lakosság vallás-külömbőség nélkül kivonult az orosz sereg fogadására.

Az oroszok mindenképp oly nagy mennyiségű különböző fajta élelmiszert kívántak, hogy azt a község vezetősége nem tudta előkeríteni. Erre számítottak előre az oroszok, mert mikor értesültek arról, hogy a község nem képes adni annyi élelmet, amennyit ők kívánnak, előjöttek azzal a kívánsággal tüstént, hogy adjon a község élelem helyett pénz. Természetesen óriási összegeket követeltek. Ennek nagyobb részét megkapták. Azután hozzáfogtak a rendezkedéshez. Minden hivatalt megszüntettek, a papokat elcsapták és barbárok módjára kegyetlenkedni kezdtek.

Nem sokáig tartott a pünkösdi királyságuk. Megérkeztek az osztrák és magyar csapatok. Olyan riadalom és lelkesedés töltötte el a lakosság szívét, hogy még a kavicsok is megmozdultak örömmükben — mondja a főrabbi.

Katolikusok és görögkeletiek a papjukkal, a zsidók a rabbiikkal zenekísérettel mentek az érkező szabadító csapatok elé.

A csapatok bevonulása után és azt megelőzőleg is a községben a vezetőség kihirdette a papság szónoklataiban figyelmeztette a népet, hogy legyenek bizalommal a király iránt, mert az a háborut nem kereste, hanem csak kieroszakolták tőle, már pedig az Isten az ő segítségével csakis őt istápolhatja. A templomokban, az imaházakban, a magánházakban Istentiszteletet tartottak és imádkoztak és mindig azt mondták, hogy csak ideig-óráig tart a szenvedésük, nemsokára jön a megmenekülésük.

Az oroszok azonban ismét hatalmas erővel támadtak nemsokára. Hatalmas ütközet folyt Bubrika állomása mellett és mikor az oroszok újabb megérkezése bizonyossá lett, a hatóság kiadta a rendeletet, hogy mindenki me-

neküljön. Nagy szomorúsággal, de egymást segítve menekült el ekkor a község jó viszonyban élő római katolikus, ruthén és zsidó lakossága, köztük a főrabbi, aki magyar állampolgár és alsó-vereckei születésű, egy szál kaftánban menekült el. Felesége azonban nyolc napig volt az oroszok fogságában, míg végre nagy nehezen sikerült az ellenség kezeiből kiemelkedni.

A főbornokleány keffős házassága.

(Férj, aki a felesége esküvőjén tanuskodik. — Felmentett lengyel ágróf.)

Írártai tudósítás.

Bécs, április 14

Egy valósággal detektiv-regénybe illő, furfangos szélhámos bonyolult bűnperében itélkezett tegnap a bécsi törvényszék. Polworowsky Szeverin álitólagos lengyel gróf a per főhőse, akit bigámia és hamis eskü miatt vontak felelőségre a bírál. Az ál-lengyel gróf férjhez adta a saját feleségét, Dreher Antal milliomas bécsi sörgyáros fiához, Dreher Tivadarhoz, akit amint az emlékezetes, tavaly halálos automobil-katasztrófa ért.

A szélhámos ágróf bűnsínek listáját a vádirat így sorolja el:

Vádolt 1868 ban született Orosz-Lengyelországban. Édesapjától nagyobb vagyont örökölt, de apénzt csakhamar elköltötte. 1905-ben ismerkedett meg Bécsben Oppen altábornagy leányával, akit 1906. november havában Londonban oltár elé vezetett. A szülők előtt titkolták a házasságot és hogy meg ne tudják, Polworowski hamis nevet vett fel és ezen a néven kötött házasságot.

1913. január 31-én az asszony — akinek időközben leánygyermek születt — a fennálló házasság dacára Galiciában férjhez ment Dreher Tivadarhoz. Dreherrel Polworowski utján ismerkedett meg az asszony és ugyancsak Polworowski szerepelt a házasságkötésnél tanusként. A lengyel ágróf, hogy feleségét férjhez tudja adni, a saját hamisított halotti bizonyítványát adta a kezébe. A vádirat bebizonyítottak mondja azt is, hogy Polworowski bírta rá a könnyelmű Dreher Tivadart a házasságra. Polworowski szerepte be a házasságkötéshez szükséges okiratokat s ezek közül többet hamisított is.

Polworowski Szeverin 46 éves közép magas termetű, csinos ember. Bűnpere fő tárgyalásán megtörtén ártatlannak mondta magát és állította, hogy joga van viselni a grófi címet. Azt, hogy Oppen Ilzével hamis néven kötött Londonban házasságot nem tagadja, de azzal védekezett, hogy a házasságkötés nem volt érvényes, mert nem követte egyházi áldás. Feleségének Dreher Tivadarral, a könnyelmű milliomas fiuval kötött házasságát szokogva így mondta el:

— Ilze egy reggel sirógöröcsök között bevallotta nekem, hogy Dreher Tivadartól áldott állapotba jutott. A sörgyáros fia megígérte neki, hogy feleségül veszi, de csak titokban, mert különben atyja kitagadná. Mivel feleségem öngyilkossággal fenyegetődzött, megígértem neki, hogy előmozdítom a Dreher Tivadarral való frigykötését. Egy tekintélyes képviselőtől szerzett ajánlólevéllel elmentem egy galíciai község plébánosához, aki ezek után vállalkozott arra, hogy feleségemet és Dreher Tivadart okmányok nélkül összehadj.

A szélhámos ágróf bűnperében több rejtélyes mozzanat merült föl, melyekre a bíróság nem tudott világosságot deríteni. Oppen asz-

azony és Dreher Tivadar már nem élnek és a nyomozás egy részét Londonban kellett volna lefolytatni, de a hébonu ezt megakadályozta. A valószínűség emellett szól, hogy Polworowski gróf Dreher Tivadar örökségét, majd hagyatékát akarta megsemmisíteni magának azáltal, hogy feleségét férjhez adta a tragikus véget ért milliommos fiúhoz. Polworowski part is indított Dreher Tivadar örökségének gyámja ellen és e per folyamán derült ki, hogy nem gróf, hanem állás nélküli kereskedősegéd.

A bécsi törvényesek késő éjjel hozta meg ítéletét, amely nem kis meglepetést keltett, Polworowski Szaverint mind a két vád alól felmentették.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Gombaszöghy Ella felléptével Tündérlaki lányok.

Péntek: A Vígsház nagy sikert aratott operette-ujdonsága először: A Zsuzsi kisasszony.

Szombat: A Zsuzsi kisasszony.

* Gombaszöghy Ella vendégjátékával Hajó kútú szatirját, a „Délbáb utcát” játszották ma a színházban. Gombaszöghy kisasszony, a „nagy Gombaszöghy” huga, az igazi művész minden kellékével rendelkezik, játéka intelligens átgondolással tesz tanúságot, de megőrizi emellett természetességét, naivságát és bájját. Sokszor szinte szegény Harmath Hedviget juttatja a néző eszébe. A közönség a vendégművésznőt melegen ünnepelte s sokszor hívta a függöny elé. (W. K. dr.)

* A színház hírel. Gombaszöghy Ella, a Vígsház kiváló művésznője, csütörtökön lép fel másodszor az aradi színpadon a „Tündérlaki lányok” Sári szerepében. A vendégművésznő tegnapi fellépésével teljesen meghódította a közönséget, amit kiválóan értékes, művészies előadása a legnagyobb mértékben ki is érdemelt. Zsuzsika kisasszony holnapi bemutatója a színi idény egyik legkimagaslóbb estéje lesz. Az összes szereplők teljesen elkészültek, hogy minél nagyobb diadalra vigyék ezt a bájos operette-ujdonságot, melyben a legkisebb szerep is elsőrendű kézben van. A szebbnél-szebb énekszámok gyönyörűen érvényesülnek Pataky Vilma művészies előadásában. Gyöző, Jézai, Kertész, Polgár, K. Pongrácz stb., mindannyian tudásuk és tehetségük legjavát viszik a színpadra és ez már magában is elég a felleléshez, hogy a „Zsuzsi kisasszony” nagy diadallal fog Aradra bevonulni. „Zsuzsi kisasszony” meseje: Nagy az izgalom egy vidéki városkában, a titoktartástól zészölésmentelt tart és az ünnepre vendégek érkeznek Budapestről. Különösen lázasan várják Falsetti, a híres tenoristát, a város szülöttét, Pribiczey postamester gyámleánya, Zsuzsika szerelmes Péterfy szerkesztőbe, aki el akarja venni, mert jelentékeny szubvencióra van kilátása. Zsuzsi nagyon megtetszik Falsettinak, aki Budapestre csábítja azzal, hogy művésznőt farag belőle, a lány azonban visszautasítja az ajánlatot. Közben jön a sürgöny, hogy Péterfy nem kapja meg a szubvenciót és így egzisztenciája megsemmisül; erre elhatározza, hogy Pestre megy és ott fogja megalapítani szerencsésjét. El is bucsuzik Zsuzsától. A lány utána akar menni és úgy véli, hogy legjobb lesz, ha Falsetti hallgat és felesap művésznőnek. Megszökik hát a tenoristával. II. felvonás: Falsetti lakásán helyezik el Zsuzsit. Falsetti alig ér rá, hogy foglalkozzék vele. Hiszen Oihellót kell énekelnie. De nem is sojt, hogy milyen veszély fenyegeti. Dinye segédszerkesztő, Péterfy jobb keze, jól tudja, hogy Falsetti milyen babonás, ellopja hát a talizmányát és a megrémült tenorista — megbukik. A bukás Dinye számára nagy elégtétel, de nem ám Péterfinak, aki szemrehányást tesz Zsuzsinak. A lány nem tud védekezni, de mikor Szerafin leleplezi Falsetti, hogy csak fogadásból akarta őt elcsábítani, otthagya az egész társaságot és vissza szökik régi otthonába. III. felvonás. Falsetti megtörtén érkezik szülővárosába, nem fog többet énekelni és visszatér régi mesterségéhez. De amikor Zsuzsi kibékül Péterfyvel és Dinye vissza adja a talizmányát: visszanyeri önbizalmát, sőt a hangját is. A zajos ünnepség és kalandos kirándulás

után ismét csendes nyugalom és boldogság vonul be a városkába.

* Háborus dráma — Psilanderrel. (Az Apolló nagy ujdonsága.) Péntektől kezdve három napon át a kinematográfia leghatalmasabb hatásos filmjét mutatja be az Apolló-színház. A hős a címe ennek az ötfelvonásos hadi képnek, amelyben a címszerepet Psilander Waidemár játsza. Ezt a nagy slágert megelőzve, csütörtökön egynapos műsort mutat be az Apolló. Ez a műsor egytől-egyig elsőrendű filmekből van összeválogatva. Aktuálitással bír ez a film, amelyet Vilmos császárról vettek fel az ő engedelmével. A hatalmas császárt magunk előtt látjuk. Az utolsó akkord egy romantikus társadalmi dráma és egy Nordisk vígjáték egészíti ki a csütörtöki műsort.

* A mozi szabályrendelet és az Apolló-színház. Az Apolló-színház igazgatósága ez-után közi a publikumával, hogy a holnap életbelépő városi szabályrendelet lehetőtlenné teszi a kedvezményes jegyek további használatát. A törvényhatósági bizottság határozatának megfelelően, a már kiadott kedvezmények, (katonatiszti kedvezmények, premier-utalványok, bérletek stb.) e hó végén megszűnnek s ezután csak az Apolló-színház pénztáránál váltott és a város ellenőrző pecsétjével ellátott jegyek jogosítják fel a publikumot a nézőterre való belépésre.

Nem aktuális kérdések a város közgyűlésén.

(Levették a napirendről az utcaburkolást. — Megtakarított kétszáz ezer korona.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 14.

Ha sohasem telt eddig öröme a belügyminiszternek Arad város közgyűlésének határozataiban, a melyeket gyakran szokott megváltoztatni, vagy pedig csak hosszú-hosszú fontolgatás után jóváhagyni, megelégedéssel tapasztalhatja, hogy Arad városatyái hűséges és tanulmányos tanítványai. A miniszter a mozgósítás elrendelésével majdnem egy napon küldött határozatában óva intette a várost minden nagyobb új befektetéstől és szigorúan megparancsolta, hogy a költségvetés kereteiben igyekezzenek a közigazgatás szükségleteit ellátni.

Az előrelátár, a háboru gazdasági hatásának az az előérzése ma bizonyára még azok tetszését is bírja, a kik abban a hitben éltek, hogy az az ország osekakzik helyesen, a mely minden erejét megfeszítve, a városok fejlesztését, ha talán nem is a régi széles mederben, de bizonyos mértékig folytatni kell. Ma már tudjuk, hogy ez a nézet csődöt mondott és Aradváros közgyűlésének hangulata is bizonyított e mellett.

Általános helyeslés fogadta ma Fábry Sándor dr. törvényhatósági bizottsági tagnak azt az indítványát, hogy a város most ne végeztesse közmunkákat és a Borona- és Kaszautcák burkolását vegye le napirendjéről. A közgyűlés úgy is határozott és a határozat teljesen megfelel a belügyminiszter intencióinak, de teljesen megfelel a mai háborus helyzetnek.

A két utca burkolására vonatkozó tanácsi javaslatot, amelyet Lócs Rezső helyettes polgármester adott elő, már ma ismertette az Aradi Közlöny.

— Meglep — mondotta Fábry dr. — hogy a tanács előterjesztette ezt a javaslatot, holott a közgyűlés tavaly, a háboru kezdetével kimondotta, hogy a békekötésig nagyobb befektetést nem eszközöl és most előkészítés nélkül még is ide kerül egy kétszáz ezer koronás alkotás kérdése. Ha van is rá fedezet, még sem szabad most ilyen összegeket kiadnunk, mert a helyzet olyan, hogy nem tudhatjuk, mikor és mire kell sürgősen a pénz. (Általános helyeslés.) Véleményem szerint most az ilyen kérdések tárgyalása nem időszerű és így

a bennünket takarékosagra intő belügyminiszteri köriratnak, mint a helyzetnek, akkor felelünk meg legjobban, ha az utcaburkolást le-
vesszük a napirendről. Ha azonban a közgyűlés mégis tárgyalni akar, akkor én a magam részéről feltétlenül azt javaslom, hogy az egyik utcát kocka kővel, a másikat pedig aszfalttal burkoltassa a város.

Az elnök Urbán Iván báró főispán felvilágosította a felszólalót arról, hogy a tanács egy régebbi közgyűlési határozatnak megfelelően akart gondoskodni a vásártérre vezető utak elkészítéséről. Kockakővel azért sem lehet burkolni, mert az esetre ka autóbuzok járnak az utakon akkor a pneumatik nagyarányu kopása megdrágítaná az üzemet.

— Nem volt tudomásom az említett közgyűlési határozatról — mondotta Fábry dr. — de most, hogy tudom, mégis fentartom indítványomat. A háboru után hazajövknek munkát kell biztosítani. (Helyeslés.)

Ugyanígyen értelemben szólalt fel Máték Lajos dr. is, aki még rámutatott arra is, hogy most a vásárok forgalma kicsi és nyáron át az utak járhatók lesznek, noha télen csakugyan miserabilisen rosszak. Véleménye szerint sok szükséges tenni való lenne a város fejlesztés terén, de most a pénz a háboru szűlte nyomor enyhítésére kell. (Helyeslés.)

Varjassy Lajos polgármester, annak kijelentése után, hogy a tanács a közgyűlés utasítására írta ki az árlejtést, elfogadta Fábry dr. indítványát, amit ezután a közgyűlés egyhangulag szintén magáévá tett.

A törvényhatóság azonban nem akarván látni a komolyságának egyedül megfelelő arany középutról, nem esett végletekbe és noha a legszigorubb takarékoskosságot követeli a tanácstól, ami feltétlenül szükséges a közönség érdekeinek szempontjából, ott nem zárja el a zsebét. Egyhangu határozattal felhatalmazták a tanácsot, hogy a vágóhídi léghűtőt azonnal csináltassa meg és ne várja be míg a miniszter jóváhagyja a hozzá felterjesztett vágatási szabályrendeletet, mert remélhető, hogy a mészárosok, az önként felajánlott magasabb vágatási díjakat fizetni fogják. Hecht Arnold dr. a hűtő üzembe helyezését elakarta halasztani, mert a jégre véleménye szerint, a nyáron várható járványoknál, gyógyítási célokra lesz szükség. A közgyűlés ezt nem akceptálta.

Ugyancsak szimpatikus határozat az is, amellyel a közgyűlés a lóvasuti bérletjegyek árát hat koronára szállította le.

A város jövedelmének szaporulatát jeienti az a határozat, amellyel a közgyűlés kimondotta, hogy a mozi szabályrendeletet április 16-án életbe lépteti, mert ettől a naptól a színházak bruttó jövedelmük tíz százalékát a városnak kötelesek adni, míg a már kiadott jegyekért 100 korona általányt fizetnek. Május elsején már életbe lép a jegyellenőrzési rendszert, amelyek szabályait tudomásul vétel céljából a legközelebbi közgyűlésen mutatja be a tanács.

Egyhangulag elfogadta a törvényhatósági bizottság Kolozsvár város átiratát és megvetését fejezte ki a hadseregszállítási visszaélések miatt a bűnösökkel szemben és Debrecen város átiratának megfelelően kéri a kormánytól, hogy az élelmi cikkek polgári rekvirálását engedélyezze.

Zádor Imre üzemigazgató eddigi működésének dícsérő elismerése mellett kimondotta, hogy őt állásában véglegesíti. A lóvasuti alkalmazottaknak pedig husz százalék drágasági pótlékot szavazott meg. Elhatározták végül, hogy Kóvér Zsigmond városi kamarát nyugdíjazták.

„Nikolajevics nagyherceggel sem megyünk rohamra!”

(Orosz katonák a besszarábiai határ-harcokról. — Elcsapták a bukovinai ellenséges sereg fővezérét.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 14.

Pflanzler-Baltin tábornok hadseregesoportjánál tartózkodó német haditudósító így írja le Csernovic mostani életét és azokat a diadalmas harcokat, amelyeknek eredménye Bukovina teljes felszabadítása volt:

— Habár a jómódu lakosok még nem tértek vissza, Csernovic utcáin mégis vidám, tarka élet folyik. A külvárosból való sváb paraszteszonyok ibolyát és jácintot árulnak a iótáren, szemben a régi, aszp városházával, amelynek tornyáról az oroszok eltávolították az osztrák sást. Mindenféle fegyvernemhez tartozó siető katonák, magyar honvédek, román és rutén népfölkelők, vagy a Bukovinában küzdő lovasosztály lovassai apró csokrokat vesznek és feltűzik a sapkájukra. A nyolc hónapos kemény harcok nem ölték ki ebből az életvidám vidékből a szépség iránti érzéket. Még a lokomotivokat is friss virágkoszorúkkal díszítették fel. És a harcokat is belengi a szépség patinája, amellyel visszatért rég elmúlt századok háborus romantikája. Csodaszép hegyek, nagyszarú emberek, a küzdő csapatok legnagyobb önállósága a romantikus szent háboru jellegét adják meg a besszarábiai határon folyó hadműveleteknek. Rarancze és Mahala falvak szélén az odaváló népfölkelők harcolnak a lövészárkokban és így magasztosan jut kifejezésre minden háborúnak az az ösgondolata, hogy a család tüzhelyét védjük. Keletnek a tiroli emberei valóban saját létük biztosításáért és azért küzdenek, hogy békében maradjon családjuk, amely alig két kilométernyire lakik a lövészárkoktól és tevékenyen támogatja a harcosokat. Láttam, amint asszonyok husvéti kalácsot és tarka husvéti tojást vittek férjeiknek a lövészárkokba, amikor szünet állt be a harcokban és ott közösen fogyasztották el. Ilyen látvány lehetett az, mikor az ősi germán háborúkban az asszonyok kiáltásokkal buzdították harcos férjüket. A falu legényei közöttük egy hét éves fiúcska, segítettek a katonáknak a munició szállításánál. Azt a népfölkelő osztályt, amely ezeket a csapatokat felváltotta, egy szürkülő népfölkelő hadnagy vezette és ötven éves, őszfejú emberek, nagyapák voltak közöttük. A csoport parancsnoka, Papp alezredes, így szólt hozzám erre az osztályra mutatva:

— Mindegyikük hős. Derék, hűséges emberek, akik hazájukat védik.

— Délkelet-Galicia természetesen más látványt nyújt. Ez a vidék sokkal többet szenvedett az orosz invázió alatt, mint Bukovina. Különösen a zsidókat üldözték embertelenül. Hathónapos uralmuk alatt azon fáradoztak az oroszok, hogy eloroszosítsák a vidéket és maguknak nyerjék meg a ruthén lakosságot. Bobrinszky gróf lemergi kormányzó ezért ígerte meg a parasztnak, hogy felosztja közöttük az osztrák állami birtokokat és a zsidók uradalmait. Az oroszok fáradozása azonban csak nagyon kevés sikerral járt, mert éppen ezen a vidéken terjedt el legjobban a radikális ukrainai oroszellenes mozgalom. Az oroszok sok tuzt vittek magukkal, csak hogy váltásdíjat zsarolhassanak.

— A most már felszabadított lakosság borzalommal gondol vissza az orosz uralom idejére és lelkesen fogadja csapatainkat. Ezen a vidé-

ken operál a Pflanzler-Baltin hadseregesoport, amely a kárpáti német hadsereghez támaszkodik. Pflanzler tábornok január vége óta a kétszázötven kilométer hosszúságú fronton a magyar határról és Bukovina déli esücskéből tört előre, a méternyi magasságú hóban lefolyt nehéz harcok után a Kárpátokon keresztül üzte az elsáncolt oroszokat és Jakobanyél és Kirlibabánál aratott fényes diadalmok után Kimpolungon, Gurahumorán, Hlibokánál, Storozynecen keresztül bevonult Csernovicba. Az oroszok csak Hlibokánál és Storozynecenél fejtették ki ellentámadást, de koncentrikus támadásokkal elűztük őket. Az oroszok először Csernovictól délre akartak megállni, de érthetetlen okokból csakhamar feladták ezt a tervüket, valószínűleg azért, mert azt vélték, az osztrák-magyar seregek tulerőben vannak vagy talán azért, mert hadseregüket demoralizálták a borzalmas vereségek. Foglyul ejtett orosz katonák így nyilatkoztak:

— Még ha Nikolajevics Miklós nagyherceg vagy akár az anyacárné jönnének velünk rohamra, még akkor se mennénk még egyszer.

— A középső osztrák-magyar hadosztlop Seletinen és Uscie Mutillán keresztül Wianitzig és Kutvig nyomult előre; a bal hadosztlop átlépte a Tatár és Pantyr szorosokat és a Kárpátok délkeleti galiciái nyergét és tizen-négy napos menetelés után, amely nyolcvan kilométernyi térhódítást eredményezett, elérte a Pruth galiciái vonalát. A csapatokat összefűzötték és a frontot szűkítették. — Ezzel bezárult a hadműveletek első periódusa. A hadseregesoport minden erejéből általánosságban tartotta a Pruth vonalát. A második periódust a minden vonalon megvert ellenség energikus ellentállása jellemzi. Az oroszok óriási erősitéseket vettek magukhoz és Hancz felől Stanislau keresztül törték előre. Elkeseredett, tíz napos csata keletkezett Naoworna és Stanislau környékén, és csapataink megtartották a nyert területet. Az oroszok azonban egyre újabb erősitéseket nyertek és a hadseregesoportnak rendkívül megszilárdított pozíciókban meg kellett állnia. Most a Dnyeszter vonalát tartja Jezierszanytól Ottynia mellett a besszarábiai határig. Az oroszok többször megkísérelték az áttörést. Ezeket a kísérleteket Ottyniától keletre Zaleszcykinél és Zaleszcykitől keletre, továbbá két lovashadosztállyal Chotin felől, mindig véresen visszautasítottuk. A lovastámadással egyidejűleg új áttörési kísérletet tettek az oroszok Ottyniánál. Ezt visszautasították a horvát csapatok, amelyek ezekben a harcokban mindig különösen kitüntették magukat. El visszaverés után jött az a hír, hogy háromszáz orosz holttest, amely akadályaink előtt fekszik, elviselhetetlen szagot áraszt és lehetetlen elföldelni a holttesteket, mert az oroszok rállónek katonáinkra, ha közelednek feléjük. Nem maradt más hátra: tüzfecskeket hoztak és mésszel befecskezték a holttesteket, amelyek még ma is a drótsövényeken csüngenek. Ha északi szél fúj, még most is elviselhetetlen a hullaszag.

Bukovinában Csernovictól északra nyolc napig nyugodtan álltak az oroszok. Az orosz főparancsnokot, Lawrentjew tábornokot

Kitschenkó tábornok váltotta fel. Kitschenkó az orosz csapatokat, amelyeket Lawrentjew Rarancéig vont vissza, megint Sadagora és Rohozna ellen irányította és megtámadta az osztrák-magyar állásokat. A támadás három-ezer méternyire az osztrák-magyar vonal előtt tüzéségünk tüzésben összeomlott. Március 22-ikén kezdődött az osztrák-magyar ellentámadás Rohozna és Sadagora ellen, amely e helységek elfoglalásához vezetett. Március 24-ikén tizenegy emberünk, tüzéségtől támogatva, rohammal bevette három orosz zászlóalj ellen Mahallát! Március 26-ikén koncentrikus támadással elfoglaltuk Toporoutzot és Rarancót. Az osztrák-magyar csapatok Toporoutson keresztül Kalinkoweczynél besszarábiai területre értek. Így tisztult meg Bukovina az ellenségtől és Pflanzler tábornok egész hadseregesoportja most hűségösen őrködik a Dnyeszter vonalon és a bukovinai határon.

Az elmaradt szerb offenzíva.

— Grey Edward Romában.)

Távirati tudósítás.

Róma, április 14.

Az oroszok a kárpáti offenzíva kezdetén a szerbektől is azt követelték, hogy lépjenek támadásba a monarchia ellen. A szerbek azonban a bolgár határvillongást kihasználva nem mertek belekezdeni.

Tizenkilenc éves szerb katonák.

Bukarest, április 14. A szerb hadügyminisztérium rendeletére az 1896-ban született ifjak, akiket most soroztak be, hatvan napi kiképzés után május 3-án mennek a harctérre.

Repülőgépek Szerbia és Montenegró fölött.

Milanó, április 14. Cattinéből jelentik a Corriere della Seranak: Az osztrák-magyar repülőgépek egy idő óta igen fokozták tevékenységüket. Szombaton két bombát dobtak le a régi Antivárra, vasárnap négy repülőgép tizenhét bombát dobott le ugyan, de egy repülőgép pedig hét bombát vetett Podgoricára, tizenkét embert megölve, negyvennyolcat megsebesítve. A bombák több házat elpusztítottak.

Orosz munició Szerbiának.

Bukarest, április 14. Oltenicáról jelentik: Tegnap délután 6 óra tájban az Odessa és Romania nevű orosz gőzösök haladtak el a kikötő előtt. A két gőzös mindegyikéhez egy-egy uszályhajó volt csatolva, tele orosz katonákkal és municióval Szerbia részére. A kikötő előtt nagy közönség gyűlt össze az érdekes látvány megtekintésére. Ma éjjelre további nyolc orosz katonákkal tele gőzös elvonulását várják Szerbia felé.

Az entente küldöttai Romában.

Stockholm. Egy itteni lap jelenti, hogy Grey angol külügyi államtitkár és Hanoteaux volt francia tengerészeti miniszter Romába érkeztek.

H I R E K.

— LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.
(Táviróda, cenzurázva.)

Zürich. A *Gazetta del Popolo*-ban Cipollo, a lap haditudósítója egy magasrangú olasz tisztel folytatott beszélgetést közöl. Az interjú szerint az olasz tiszt az oroszoknak Magyarországra való betörését nem tartja valószínűnek. Az oroszok helyzetét Uzsoknál komoly veszedelem fenyegeti és az is lehetséges, hogy Hindenburg Keletporoszországban annyira megerősödik, hogy jelentékeny erővel az osztrák-magyar csapatok segítségére jöhet.

London. A *Morningpost* feltűnő cikkben a következőket írja:

— Kilencedik hónapja tart már a rémes háború, ezrével pusztulnak el legjobb férfaink, a németek mégsem hátrálnak egy tapodtat sem. Katonákat már nem kapunk, valami nincs rendben nálunk. A tömeget boldogdá tartották, a dolgokat nem úgy mutatták, amint vannak, hanem amint szeretnék, hogy legyenek.

München. München mellett, Rosenheimban lezuhant egy repülőgép, a rajtaülő főhadnagy és egy ástiszt meghalt.

London. A lapok elégedetlenek a pápának az amerikaiakhoz intézett üzenetével, mert úgy értelmezik, hogy ez a felszólítás a hadianyag szállításhoz beszüntetésére.

Bécs, április 14. Április hetedikétől tízedikéig, mint tudvalevő, Hágában nemzetközi gyűlés folyt le. A meghívást a németalföldi Antioorlog-Raad intézte és pedig igen meghatározott körökbe szorítva. A gyűlésen harmincegy nemzeti vett részt. Németországból, Északamerikából, Ausztria-Magyarországból, Belgiumból, Angliából, Hollandiából, Norvégiából, Svédországból és Svájcól. Üdvözlések érkeztek ezenkívül Dániából, Franciaországból, Itáliából, Spanyolországból és Oroszországból.

A gyűlés az ellenségeskedések beszüntetése után a következő teendőkről beszélt különösen és arról, hogy hogyan lehetne megóvni a tartós békét. Egyhangulag elfogadtak egy programot, amelyben különösen hangsúlyozták, hogy a parlamenteknek a külpolitikát bahatóbban kell ellenőrizni. A gyűléssel kapcsolatosan propagandát fognak indítani az összes államokban. Minden államban központi szervezetet létesítenek a béke tartós biztosítása céljából. A németalföldi Antioorlog-Raad irodáját a nemzetközi bizottság központi vezetésével bízták meg.

Budapest. Illetékes helyen a helyzetet az egész keleti fronton úgy a szövetséges osztrák-magyar, mint a német részen jónak jelzik. A kárpáti fronton a szövetséges csapatok uralják a helyzetet. A

Labore völgyétől keletre az uzsoki szoros táján és az Ondova völgyében a német és osztrák-magyar csapatok előrehaladásáról kell említést tenni. Általános helyzet ezekben foglalható össze. Teljesen meg lehetünk elégedve és teljes megelégedéssel nézhetjük a nyugati fronton a Maas és Mosel közt végbemenő eseményeket is.

Budapest. Beöthy Pál a harctérről holnap Budapestre érkezik és a Ház hétfői ülésén elnököl. Az elnöki előterjesztésen kívül a kormányjavaslatokat is beterjesztik és sürgősen tárgyalásra a bizottságok elé utalják. A bizottságok működése alatt a Ház nem tart ülést.

Bécs. A kereskedelmi miniszter hozzájárul ahhoz, hogy felecsiszlási szén árát Bécsben métermásánként 20 fillérrel felemeljék.

Róma. A *Corriere della Sera* azt írja, hogy Indiában ferrongás tört ki. Hinduk és mohamedánok szövetkeztek az angolok ellen. Anglia kénytelen fehér csapatokat Indiába szállítani a lázadók ellen.

Genf. Március 9-ike óta egy francia ezredről, mely a Wogézekben harcolt, semmi hír nem érkezett. Azt hiszik, elpusztult az egész ezred.

— Nem irt levelet a király a pápának. Rómából jelentik: Osservatore Romano megcáfolja a lapoknak azt a híret, hogy Mons. Scapinelli gróf bécsi nuncius Ferenc József császárnak a pápához intézett levelével Rómába érkezett. A nuncius el sem hagyta Bécsset.

— Vaskereszt egy egész ezred tisztikarának. Debrecenből jelentik: a debreceni 7. huszárezred, amely II. Vilmos német császár nevével ékes, mindig kedves volt a hatalmas Rex Imperátor előtt. A 7. huszárezred tisztikarát legközelebb újra elhalmozza a császár magas kegyével. Tudvalevően a Vilmos-husárok a háború első percétől fogva résztvesznek a hadjáratban és rendkívüli hősiességükkel és bátorságukkal számtalan elismerést és kitüntést szereztek maguknak. A hadsereg vezetői több ízben emlékeztek meg a magasztalás és elragadás hangján az ezred tisztjeiről és legénységéről. A német császár természetesen figyelemmel kísérte ez önfeláldozó, heorikus harcot, amelylyel a huszárezred előljárt. Éppen ezért elhatározta a német császár, hogy a os. és királyi 7. huszárezred minden tisztjének, aki eddig a háborúban résztvett, a II. osztályú vaskeresztet adományozza. Az ezred hadbanálló tisztjeinek névsorát már össze is állították s eljuttatták a német főhadiszállásra.

— Temetés. Szerdán délután egy órakor temették el Spitz József zámí fakereskedőt, az egész környék részvéte mellett. A temetésen Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi méltatta az elhunyt aggasztán érdemeit és jótéteményeit. Az aradi templomi énekkar kíséretével Weisz Sándor főkantor-helyettes éneke mélyen meghatotta a gyászoló közönséget. A halottat a petrisi családi sírkertben helyezték örök nyugalomra.

— Urbán Iván báró főispán unokája a harctéren. Néhány nap előtt megírta az Aradi Közlöny, hogy Urbán Péter báró főrend legidősebb fia ifjabb Urbán Iván báró, aki a háború folyamán önként belépett a hadseregbe, már megérkezett ezredével az északi harctérre. A főispán unokájától, aki egyik magyar huszárezred önkéntese, ma tábori levél érkezett a harctérről. Ifjabb Urbán Iván báró levelében arról ad hírt hozzátartozóinak, hogy a tűzvonásban van. Levelét a szabadban, hason fekve írja és beszámol benne arról, hogy a huszárokat a modern háborúban nemcsak dallásan, nyalkán, lóháton kell elképzelni, mert a huszár époly lakója a lövészároknak, mint a gyalogszerrel marsoló baka. Azt a huszárcsapatot, amelyben a fiatal Urbán báró önkéntes a harctérre megérkezés után nem sokkal már lövészárokbba küldték, lövészárokbba, ahová bizony ló nélkül kell bevonulni. Három napot töltöttek a frissen kiképzett és friss harcivágytól égő huszárok a lövészárokbba a Dnyeszter partján, farkasszem névű a túlsó parton elhelyekedett ellenséggel. Ott harcoló csapataink helyzete — így írják a hivatalos jelentések is és így látja az ott tartózkodó ifjú Urbán báró is — igen előnyös és annál is inkább az, mert katonáinkban lángolva lobog a lelkesedés. Ifjabb Urbán Iván báró soraiból is kiizzik ez a lelkesedés. A főispán unokája, aki béke idején is megmutatta, hogy nem közönséges lélekjelentés és hidegvér lakozik benne, ugyanazzal a tüzes bátorsággal, kedvvel és hévvel kezd neki a harctéri életnek, amilyennel katonának kívánczolt. A magyar huszárok jó harci szelleme tükröződik vissza a legfiatalabb aradi huszár: ifjabb Urbán Iván báró leveléből.

— Arad város törvényhatóságának kegyelete. Az egész város érzelmeinek tolmácsolója volt ma Urbán Iván báró főispán, aki a város közgyűlésének napirendje előtt, mint annak elnöke igen meleg szavakkal emlékezett meg a legjobb emberek egyikének, a város legnépszerűbb polgárának, Kabdebo János dr. törvényhatósági bizottsági tag elhunytáról. Sámoru és fájdalmas kötelességet teljesít — mondotta a főispán — amikor ennek a mindenki által szeretett és kedvelt embernek a halálát bejelenti. A szó gyenge, hogy a részvét őszinteségét és a fájdalom nagyságát tolmácsolja, amelyet pótolhatatlan elvesztése okozott és a közgyűlés eme érzelmeinek jegyzőkönyvében kifejezést ad, amiről az elhunyt családját értesíti. Herman Gyula törvényhatósági bizottsági tag elhunyt felett is jegyzőkönyvileg fejezi ki a közgyűlés részvétét.

— Vigyáznak az újságíró-katonára a szerbek. Szabadkáról írják: Vukov Lukács szabadkai újságíró nemrég szerb hadifogságba került. Most levelet irt egyik barátjának s azt tudatta vele, hogy beteg. Nisben, a hol társával együtt őrzik, nincs hely a kórházban, a beteget csak nagy nehézségek árán lehet elhelyezni. Ő is több héten át ápolás nélkül sanyalódott s életét csak annak köszönheti, hogy megismerkedett egy újságíróval, a ki beprotezsálta az egyik kórházba. Most türethető dolga van, mert a szerbek ambiciójának, hogy az újságíróknak jó véleményük legyen róluk.

— Adományok. A csonka katonák javára Bécs Bélané, Elek 10 koronát és a vörös félhold javára Morvay Ákos főhadnagy a harctérről 10 koronát adományozott.

— Felfüggesztették a városi kenyérgyár igazgatóját. Budapestről jelentik: A főváros közlelmzési osztályának vezetője, *Folkusházy Lajos* tanácsnok tegnap a polgármester utasítására felfüggesztette állásától *Werner Mihályt*, a főváros kenyérgyárának igazgatóját s egyúttal elrendelte ellene a fegyelmi vizsgálatot. A felfüggesztésre az adott okot, hogy a közönség hetek óta panaszkodott a községi kenyér ellen. A város kenyere, amely azelőtt egyike volt a legjobbknak és legízletesebbeknek, egyszerre majdnem élvezhetetlenné vált, úgy, hogy még a mai kenyérszük időben is sok kereskedő nem tudta eladni a városi kenyeret. A közlelmzési osztályhoz egyre-másra jöttek a panaszos levelek s a pénzügyi bizottság legutolsó ülésén *Márkus Miksa* tette szóvá, hogy a kenyérgyár dohos lisztből készíti a kenyeret. A városi kenyéren az utóbbi időben határozottan észre lehetett venni, hogy dohos lisztből készül. A sok panasz, amely mindazt mondta, hogy a községi kenyér élvezhetetlen, arra indította a polgármestert, hogy vizsgálatra utasította a közlelmzési ügyosztályt. A polgármester felhívására *Folkusházy* tanácsnok tegnap megjelent a községi kenyérgyár *Jurancs-utcai* telepén s megállapította, hogy a kenyérgyár raktárában romlott, dohos liszt van. Személetesen rögtön kiadta a parancsot, hogy ebből a lisztből semmit sem szabad felhasználni s a vizsgálat eredményéről rögtön jelentést tett a polgármesternek. A tanácsnok a polgármester utasítására *Werner Mihályt*, a kenyérgyár igazgatóját nyomban felfüggesztette állásától. A fegyelmi vizsgálat, amelyet sürgősen fognak lefolytatni, meg fogja állapítani, hogy miképpen került a romlott liszt a kenyérgyárba. Ki szállította a romlott lisztet s milyen része volt az igazgatónak abban, hogy legutóbb állandóan ebből a dohos lisztből sütöttek kenyeret?

— A 28-as vadászok veszteségei. A most kiadott 156. számú veszteség lajstrom a következő elesett aradi katonákról számol be: *Villgrattner János* hadnagy 1. száz., *Innsbruck*, 1891. — *Avramovics Ilés* 1. száz., *Temesilléd*, 1882. — *Barthelme Viktor* 1. száz., *Ujszentanna*, 1892. — *Budaj János* 1. száz., *Nagyvárad*, 1893. — *Bufla Mihály* 1. száz., *Bozovics*, 1889. — *Csilik Vencel* 1. száz., *Szajlerlak*, 1885. — *Csurdár Antal* 4. száz., *Sikula*, 1885. — *Denuca János* 4. száz., *Felsőperény*, 1891. — *Fironda Szilárd* 1. száz., *Temesilléd*, 1884. — *Galea Péter* 3. száz., *Magyaryenes*, 1890. — *Gornik Vazut* 1. száz., *Temesilléd*, 1881. — *Jovan György* kurtós 1. száz., *Alkér*, 1890. — *Muresán Pál* 4. száz., *Arad*, 1881. — *Popeszku Tivadar* 1. száz., *Allois (Temesm.)*, 1883. — *Popp Vazul* 1. száz., *Szlatina*, 1886. — *Tomán György* őrv., 1. száz., *Ópálos*, 1889. — *Vagaló Minály* 1. száz., *Világos*, 1893. — *Varga István* tizedes 1. száz., *Alsósimánd*, 1890.

— Az U. 29. pusztulása. Münchenből jelentik: Baselből táviratozzák a *Münchener Neueste Nachrichten*-nek: A *Basler Nachrichten*-nek jelentik Genuából, hogy egy Angliából oda érkezett teljesen szavahihető személyiség szerint az angolok drágán fizették meg az U. 29. elsüllyesztésével aratott diadalukat. A német buvárhajó az ir tengeren vakmerő támadást intézett több angol hajó ellen s mielőtt

maga elpusztult volna, sikerült elsüllyesztenie egy angol cirkálót.

— Az orosz zsidók egyenjogosítása. Zürichből jelentik: Petrogradból írják a *Neue Züricher Zeitung*-nak: Majdnem valamennyi orosz ujság közli a kétszáz zsidó intellektuel által a zsidók egyenjogosítása érdekében aláírt petíciót. A petíció hangsúlyozza, hogy a zsidók helyzete Oroszországban a háboru kitörése óta, ámbár a zsidók minden terhet vállaltak, még rosszabb lett mint azelőtt volt. Az aláírók között van *Tolsztoj* gróf pétervári polgármester, *Maxim Gorkij* és számos publicista és dumaképviselő neve is.

— Választási értesítés. Az aradi *Chewra Kadischa* elnöksége ez uton értesíti az egyesület tagjait, hogy két temetési előjárói tisztség betöltése végett vasárnap, f. évi április hó 18-án délelőtt 11 órakor a hitközség templomépületi tanács-termében választás tartatik, amelyhez az egyesület összes választóképes tagjait ez uton hívja meg.

— Az ébredő India. (Aktuális háborus dráma az *Urániában*.) A háborus drámák egy új fajtát mutatta be tegnap a színház. Az eddigiek, amiket láttunk a nagy háboru eddig megtörtént, vagy költött epizódjait mutatta be előttünk, a tegnapi dráma azonban jövődöt jósol, egy eikövekező nagy harcot jelent be, a nyugvó, láncra kötve szunnyadó nagy India felébredését, amikor megrázva hatalmas testét, nem késlekedik lerázni magáról a gyűlölt igát. Amikor kihirdetik ott is a szent háborut és az angol uralom egy csapásra összeroppan a szabadságát védő nép oklének sulya alatt. Mint minden ilyen drámában, ebben is a cselekmény egy szerelmi történet körül fordul meg és ez oly ügyesen illeszkedik belé szentimentális hangulatával a vad harcok közé, hogy azzal mintegy egybevalónak, összetartozónak hisszük. — A rejtélyes látogató, *Stuart Webbs film*, legközelebb az *Urániában*.

— Fűtés papirossal. Az ujságpapírost 36 óráig vízben áztatjuk, azután gombócformára összenyomjuk és megszáritjuk. A száradás után ez a papíryanag épen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papírgombócok sem égnek lánggal, hanem mint a szén, izzanak. Különösen jó fűtőanyag az ilyen papíros akkor, ha brikettel keverik. Három papírgombóc és egy darab sajtolt szén állítólag bőven elégséges arra, hogy egy font húst kitűnően megfőzzenek vele. A drága tüzelő anyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megfelelő, olcsó hulladék-papírt használunk. Kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az *Aradi Közlöny kiadóhivatalában*.

— „Chic” uridivat üzlet ajánlja tavaszi divatujdonságait kalap, nyakkendő, fehérnemű stb. férfi- és nőigummikabátjait, olcsó szabott árak mellett. *Arad, Andrassy-tér 15.* 191

— Értesítjük becses vevőinket, hogy külföldi bevásárlási körutunkról megérkeztünk és sikerült legmodernebb *Bally* sveici és *Popper* cipőárúkból szép választékot beszerezni. *Buohsbaum* és *Társa* cipőkülönlegességi üzlete. 1189

— Osztrák és magyar hadi segélyzőbélyegek százát egy koronájával veszi *Kerpel Izsó* könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Az új ügyvédi nyomtatványok *Kerpelnél*.

— 35 dekás tábori dobozok *Kerpelnél*.

— Ügyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1918. L. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az *Aradi nyomda részvénytársaság* könyvnyomdájában.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — — 151

Az orosz politika szolgálói.

(*Carp Péter Filipescu* és *Take Jonescu* ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bukarest, április 14.

Jassyból jelentik, hogy *Carp Péter* április 18-ára nagy népgyűlést hívott össze Jassyba. Ezen a népgyűlésen, amely elé széles körben óriási érdeklődéssel tekintenek, a kiváló román államférfiu ki fogja fejteni politikai programját és indokolni fogja azon meggyőződését, hogy Romániának a saját érdekében akcióba kell lépnie Oroszország ellen.

Carp Péter lapjában a Moldovában is heves agitációt folytat ezért az eszméért és a russzofil törekvések ellen.

Filipesku és *Take Jonescu*, a russzofil párt két nevezetes vezetője most mindent megtesz, hogy elnémitse *Carp* súlyos szavát és az „*Adaverul*”-on és „*Dimineata*”-n kívül most már az „*Epoca*”-ban is erősen támadják. Az ősz politikus a „*Moldova*” legutóbbi számában erős hangon kot ki ellentelét ellen. A hangot igazán nem válogatja. Már a cikk címe is sokat ígér:

Ami az orgyilkos urak akarnak!

Alatta rögtön az alcim: „Működik a titkos orosz politika.” A szenzációs cikk a következő:

Az „*Epoca*”-t újra haza ias roham fogta el. Azt lehetne hinni, hogy epileptikus rohamokban szenvedő ember, aki vergődik, tajtékzik és összefüggéstelen szókat rebeg. Az „*Epoca*”-nál azonban a rohamot akarják, mivelhogy azt meg is fizetik. Igenis fizetik, fizetik!

Hát azt hiszik, hogyha a lakaj göggyével azt mondják, hogy a „*Moldova*” az idegenek lapja, tán elhiszük, hogy ők nem fogadnak el pénzt az oroszoktól azért, hogy minket inzultáljanak. Az önök pártfogójának van-e pénze? Nos?

Önök orosz eszközök. Aljas orosz eszközök, akik a legpiszkosabb szolgálatot teljesítik Oroszországnak azt, hogy provokáljanak, azt, hogy gyűlöletet szórjanak a lábball tiport román nép néhány védelmezőire, amelyet megéjtett az orosz, melyet az öngyilkosság öröklétének szelétől üzött egész ország hagyott el.

Oh! Önök hazafiak! Szánalmas, nevetséges színészek, akik vitéz *Mihály*nak képzelik magukat s nem gondolnak arra, hogy ha *Mihály* vajda kikelne sirjából, megrémülne látásukon. *Mihály* vajda! Szent név, a legszerencsétlenebb vajda legfájdalmasabb képe, melyre ma minden bohóc és minden örült hivatkozik.

Azonban már határozzák el magukat egy, szer és vigyenek végbe egy nagy tettet: önök akik tegnapig más uton vezették ezt az országot; akik kinevelték mindazokat, akik Erdélyt szerették, akik ma meg az ország minden zeg-zugát bejárják nevetséges csapatjukkal. Nem látják, hogy kimerítik és elbátortalanítják az országot ígéreteikkel, melyek soha be nem tel-

Éliás Lipót Fia

butorszállító vállalata.

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 250. szám.

Telefon 250. szám. 1209

Költözők figyelmébe!

Van szerencsém a tisztelt költözők közönség figyelmét felhívni, hosszú évek óta fennálló költöztetési vállalatomra. Elvállalok teljes garancia mellett helyi és vidéki átköltöztetést, nyitott és teljesen új, feltétlenül tiszta, belül kárpított 6, 8 és 10 méter hosszú paten-tírozott zárt butorszállító kocsijaimmal. Tisztelettel:

Eliás Lipót Fia butorszállító Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

jesednek, hamisan hangzó szavaikkal, üres hitelenségükkel? Szerencsétlen ország, melynek emberekre van szüksége és csak színészekre talál maga körül.

Elképzelhető, miket irhatott az „Epoca,” a bérenc Filipescu lapja néhai pártvezéréről, ha Carp lapja, a „Moldva” ily hangon kénytelen írni róla.

(A szabadságát védő Oroszország.)

Take Jonesouval különben még egy helyen foglalkozik a Moldova. A hírhedt romániai rusz-szofil agitátor ugyanis egy legutóbb Krajován megtartott négyülésen többek között a következőket mondotta:

— Olyan időket élünk, a mikor körülöt-tünk háboru folyik, a legnagyobb, a melyet a világtörténelem ismer. Három nagyhatalom, a legnagyobbak a világon, szövöztek egymással, hogy a kisebb országok szabadságát megvédjék!

A „Moldova” Take Jonesou nyilatkozatát a következő megjegyzéssel kíséri:

— Egy kérdésünk van. Take Jonesou tényleg olyan együgyűeknek tartja a krajovaiakat, hogy el akarja velük hitetni, hogy a rabló Anglia, a mely a világ felét zsarnoki uralma alá vette s a mely Iroszországot rabszolgaságban tartja és hogy Oroszország, az ő sibériai börtöneivel Oroszország, a „halottak háza”, a hogy az oroszok egyik legnagyobb írója, Dos-tojewski nevezte, Murariow Oroszországa, az az Oroszország, a mely Románia testéből Besszarabiát kitépte, az az Oroszország a kis népekért harcolt? Nem ismerjük közelebről a krajovaiakat, de olyan együgyűek, a milyeneknek Take Jonesou tartja őket, bizonyára nem lesznek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Gyilkossággal vádolt korcsmáros. Brád János apateleki korcsmáros a múlt év december 10-én, reggel fél nyolc órakor bejelentette Magyar Mihály községi jegyzőnek, hogy Dajka Borbálát, akivel vadházasságban élt, háza melletti kiskamrában a létra mellett feküdvé, holtan találta. A községi jegyző a járásorvos kíséretében azonnal a helyszínre ment s ott találták Dajka Borbálát fekvő helyzetben, még pedig úgy, hogy feje a létra lábánál volt, lábai pedig a fal mellett. Feje mellett a földön két öt koronás nagyságu vérfolt. A szituáció mindjárt gyanus volt, mert ha Dajka Borbála a létráról esett volna le, akkor lába lett volna közelebb a létrához. A boncolás meg is állapította, hogy a halált nem a fejen lévő szúrástól származó sérülés, hanem fulladás idézte elő, amit bizonyított az ajkak kékes elszíneződése is. A gyanu Brádra irányult, aki azonban tagadott. Miután bizonyítékok is merültek fel, Brád vizsgálati fogságba került. Ügyét ma tárgyalta az aradi esküdtbíróóság. Brád János, akit Nagy Sándor dr. véd, magmaradt tagadása mellett. A tárgyalást holnap fejezik be.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

Uj könyvek.

* Fehér könyv. Bródy Sándor második Fehérkönyv-e is a háborúval foglalkozik. Itt villan föl egy kis lámpa, olyan, mint a lidére, de bizalomkeltő, szem-nyugtató kedves, talán a reményre emlékeztető, áldott kékség, ott egy zöld lángocska, itt egy rózsaszínű méceses, egy családi interieuron, a főhercegi pár három ár- vája fölött, idilli rajzok, csevegések, bájos pletykák s aztán új képek és új lángok lila, piros, sárga tűzrészák, lila, piros, sárga rakéták és szavak, Eleitől a végéig a világháborúról van szó, de az olvasó nem retten vissza tőle, meg a kalauza után s csak a könyv végén ocsudik a fájdalmak tudtára.

* A repülőgépekről. A repülőgép szereplése a mai háboru egyik legérdekesebb fejezete. Köszönségletet elégit ki tehát Wittman Viktor kiváló magyar aviatikai szakemberünk, mikor Radó Antal kitűnő vállalatában, a Magyar Könyvtár-ban érdekes füzetet írt a repülőgépekről, különös tekintettel hadi alkalmazásukra. A füzetet Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki, ára 30 fillér.

* Heltai Jenő új könyve. Kitűnő írónk Lim-lom cím alatt gyűjtötte össze újabb műveit: mulattató ötleteket, apróságokat, tréfákat. Lim-lom című új füzetében, mely Radó Antal kitűnő vállalatában a Magyar Könyvtár-ban jelent meg, huszonhat apróságot gyűjtött össze. A füzetet Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég kiadásában jelent meg, ára 60 f.

* A Német-birodalom sorsdöntő órája ezimmet Frobenius Hermann német alezredesnek híressé vált tanulmánya jelent meg. E kiváló katonai szakértőnek páratlan éleslátással megírt tanulmánya megjelenése óta egyik kiadást a másik után érte és ma is egyre növekvő szenzáció erejével hat az olvasóra. Fordította Mikes Lajos dr. Megjelent Radó Antal kitűnő szerkesztett vállalatában a Magyar Könyvtárban Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) kiadásában. Ára 60 fillér.

* Uj konyhakerti szakkönyvek. A Pátria irod. vállalat (Budapest, IX., Ulóci-ut 25.) kiadásában ismét három új szakmú jelent meg, melyek főleg most bírnak nagy jelentőséggel, amikor minden kert- és teleklulajdonosnak jól felfogott érdeke parancsolja, hogy a zöldségfélékből mennél többet termeszzen. Zöldségtermesztés. Gyakorlatikézikönyv. Írta: Czapáry Bertalan, 94 képpel, ára 1 kor. 50 fillér. Konyhakerti növénytermesztés. Németh József-nek gyakorlatias irányu művének új 5-ik bővített kiadása, ára 1 korona. Limbacher József „Korai zöldségfélék termelése” című házag-pótló műve, melynek 1 korona az ára A könyvek minden könyvkereskedésben, valamint a fenntemlített vállalatától közvetlen is beszerezhetők.

* Bismarck és Andrassy. A német nemzet nagy ünnepének Bismarck születése századik évfordulójának ünnepe hozzánk is elhangzik s azoknak a kapcsolatoknak révén, melyekben a nagy német államférfi nemzetünkkel volt, visszhangot ver nálunk is. Ezeket a kapcsolatokat kitűnően világítja meg kitűnő publicistánk, Halász Imre Bismarck és Andrassy című könyve, amely általánosságban tájékoztat Bismarcknak a magyar államférfiakhoz s köztük különösen Andrassyhoz való viszonyáról. Halász Imre könyve a Franklin kiadásában jelent meg: ára 6 K.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1915. évi április 15-én:

(A) Bérlet.

(C) Bérlet.

Gombaszöghy Ella talleptével:

Tündérlaki leányok.

Vigjáték.

NYILTTÉR.*

Miért olvassa előszeretettel a közönség az Aradi Közlöny-t?

Mert:

Az Aradi Közlöny

ma Magyarország legelterjedtebb, leg-tartalmasabb és legkedveltebb cideki napilapja, mely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállításla le szövegrészének terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg.

Az Aradi Közlöny

a világháboru eseményeiről mindenkor a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén is legolcasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny

mindenhova követti há olvasóját

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Vidéken:

Egy hóra 2 K — f. | Egy hóra 2 K 40 f.

1/4 évre 6 K — f. | 1/4 évre 7 K — f.

Veszek és eladok:

burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsirt,
tarhonyát,
szappant

waggontételenként és mmá-zsánkint.

Kalmár Endre
Asztalos és Chorin-u. sarok.

Eladó

10-ül bosszu kazal 1882

széna

Nyáncz Krecsun
Almasegres, Arad-megye.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8861

Koch Dániel
Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

Nyári legelő

marhák, juhok, sertések részére vasut-állomás közelében **kerestetik.** Ajánlatok az-ér megjelölése mellett, beleértve a megárazást. „Gate Weide 12472.“ jellege alatt M. Dukas Nachl. A. G. Annoncen-Exposition Wien, I., Wolkzeile 16. intézendők. 8892

A legjobb minőségű bor és csemege fajta, das gyökerzetű

szőlő- oltvány

valamint szőlők pótlásához alkalmas

gyökeres Riparia Portalis szőlővessző minden mennyiségben kapható 1089

Winkler József

oltványtermelőnél
Arad, Batthyány-u. 11. sz.

Röfössegéd

román nyelv ismerettel mielőbbi belépésre 1862

kerestetik

Schönbrun Albert
Kétegyháza.

Valódi brünni szövetek

az 1828 évi tavaszi és nyári idényre.
Egy szövety 3-10 m. hosszú, teljes térfogatában (szél, mérést és szét) elegendő, csak
1-szövety 5 kor.
2-szövety 10 kor.
3-szövety 15 kor.
4-szövety 20 kor.
5-szövety 25 kor.
6-szövety 30 kor.

Siegel-Imhof Brünn

Mindegyik ingyen és bérmentve.
Az előzők, amelyek a megelőző évek, ha az Országos Kereskedelmi Szövetség által engedélyezett, a gyári piacra kerültek, igazán jó minőségűek. Az Arad, az idejében készült, az anyagokért és a díjért — a megelőző évekhez képest — rendkívül alacsony. Mindegyik, igazán jó minőségű, az a legértékesebb minőségű, a megelőző évekhez képest.

8861

Legfinomabb

Petroleum

Str. 60 fillér.

1011

Braun N. fi.

festékraktárban
Arad, Boros Beni-tér 7.

Kalmár József

villanyszerelő
Arad, Salaar-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja
költözők figyelmébe:
villamos világítási berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:
villamos csillárokat, villamos főzfűzőnyeket, villamos vasútokat, villamos hajszűrő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villamos cikkeket.

A szépségápolás titka a használandó szépségápolószerek helyes megválasztása! Ma ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőese
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszín, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás
ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor
Ara 70 fillér.

Tussinal-tea
Ara 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély.

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszinficiálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fejkeorpát

leggyorsabban megszünteti az eddig egyedül ilyen szer, a világhírű „Tegerit“ korpa-kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Községek előjáróságainak, Vörös Kereszteknek, Kereskedőknek ajánlok

nyírségi Rózsa burgonyát

garantált szállítási kötelezettséggel

Kalmár Endre

terményüzlete ARAD, Asztalos Sándor-utca és Chorin Aron-utca sarok. —:— Telefon 670.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdetés teljes címének feltüntetésével.
2. Jellege alatt.
3. Oly értelemben, hogy a hirdetés címét csak a kiadóhivatalban lehet megváltoztatni.
4. Legalkalmasabb — amennyiben engedélybe nem kerül — az első másolat, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
5. A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

LEVELEZÉS.

Bovlínak

sok szíves üdvözlöt küld az öreg bácsi. Ha jól megy, júniusba várja. 1886

ÜZLETEK.

Régi jömenetű

fűszerüzlet, összes jogokkal, bevonulás miatt, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1857

Kiadó

egy szép világos üzlethelyiség Petőfi-utca 14. sz. házában. 1885

ALKALMAZÁST NYER.

Pénztárnoknő

gyakorlott, jó írással, azonnal felvétetik Hoffmann Ottó cégnél Arad, Szabadság-tér 20. Jelentkezhetni d. e. 9 órától 11-ig, d. u. 3-tól 4-ig. 1879

Ügyvédi iroda

teendőiben jártas kisasszonyt keresek, ki az irógraphos is teljesen ért. Dr. Messer Károly, Szabadság-tér 17. 1888

Keresek

mindenes leányt gyermekek mellé. Német ajkú leány-előnyben. Zrínyi-utca 6. sz. 1870

Józan életű,

megbízható, hadmentes írodaszolgát alkalmazok. Keresek továbbá szorgalmas, szakavatott pince-mestert. Írásbeli kimerítő ajánlatokat „Megbízható 10.” jellege alatt a lap kiadóhivatalához kérek. 1865

ALKALMAZÁST KERES.

Szépírásu

urileány, postal teendőiben is jártas, perfect magyar és román, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1860

LAKÁST KERESNEK.

Külön bejárata,

modern berendezésű, katonatiszteknek alkalmas szobák a belváros területén kerestek. Bejelentések a Fehér Kereszt szálloda irodájába kéretnek. 1881

Keresek május 1-ére

2 szoba, fürdőszobából álló modern s lehetőleg butorozatlan utcai lakást, a Boros Beni- és Szabadság-tér közötti utcán, vagy ezen utcánál valamilyik közlekedő mellékutcájában. Ajánlatokat, lakáscím és lakásár megjelöléssel „A. B.” jellegre a kiadóhivatalba kérem küldeni. 1880

KIADÓ-LAKÁS.

Kényelmes

utcai butorozott szoba, előszobával, kiadó Rákóczi-utca 5., ajtó 6. 1884

Kiadó

Asztalos S. u. 2—3. sz. alatt 2 utcai, 1 utvari, hálószoba és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékkeliségekkel, azonnal, vagy 1915. május 1-re. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Orszy-utca 8. alatt

központi fűtés, állandó melegvíz-ellátás, villany-, gázvezeték, gáztakarékfűtőhely, edényöblítő asztalokkal ellátott modern 2, 3 és 4 szobás lakások május hó 1-re kiadók. Telefon 975. 1881

Csalosán butorozott

különbejárata szoba, magánházaiban, a vasút mellett, Gróf Leiningen-utcából nyíló Ormay Norbert-utca 2. szám alatt május 1-re kiadó.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, május 1-re kiadó.

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házában és egy 3 szobás második emeleti udvari lakás minden komforttal és mellékkeliségekkel együtt, május 1-re Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy tárosás borona

eladó. Megtekinthető Kossuth-u. 49. szám. 1882

Papírszalvéta

1000 db. 5 koronát kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utcai bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bieier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 539

Náder Gyula és Fia

késműves és villanyszerelei üzlete Weltzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák korszerűsége legfontosabban eszközöltetnek. 148

„Eos”

a világ legjobb szintelen cipőtisztító szere lack és színes bőrcipőkhoz. Tisztít és fényesít. Kapható kizárólag a Cipő Törszében, Apolló mosi mellett. 5161

Nemesfűtő

dugványok, máina, ribiske, pöszmété tövek és bokrok, díszcserjék és fák, rózsák, gyümölcsfák, utcai sorfák és mindenféle falkolai termékek jutányos áron beszerezhetőek: szatmári Szabó István falkolájából Pankota. Árjegyzék ingyen. 807

Háztartási

cikkek és butorok elköltözés miatt jutányosan eladók. Weltzer-utca 3., II. 1242

Valódi

nyíri homok rózsaburgonya 50 kgmon felül tetszés szerinti mennyiségben kapható Rubinstein Mór cégnél Arad, Weltzer János-utca Minorita-palota. 1874

KÖLÖNFÉLE.

Itt az influenza.

Védekezünk, igyunk naponta háromszor Hehs-féle Vasas chinabort, ez a kellemes zamatú üdítő készítmény kitűnően absorbeálható vasas chinint tartalmaz, miért is ugy feloldódik, mint gyermekek is egyszerű eredménnyel veszik. — Gyengélkedőknek, lábadozóknak, vérszegény, sápkóros egyéneknek legjobban ajánljuk. Ára 2 40 fillér. Kapható Földes Kelemen és Hehs Vilmos gyógyszertárában Aradon. 12

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órás és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Hirdetmény.

a gazdasági munkás és cseléd-segély pénztár járulékairól. Felhívjuk az illetőket, hogy az összeírás befejezte után szolgálataba fogadott új cselédeket a szolgálataba lépés napjától 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett a városi adóhivatalnál annál inkább bejelentésük, mert baleset esetén csak oly cselédek után tarthat igényt a munkaadó a 8. §-ban biztosított segélyre, akiket szabályszerűen bejelentvén, a vonatkozó lajstromban előfordulnak. Miről az érdekelte munkaadókat azonnal értesítjük, hogy minden egyes gazdasági cseléd után évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díját a városi pénztárnál haladéktalanul befizessék, mert a segélypénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen

felszámítható költségeket megteríteni, ha az a cseléd, kit baleset ért, az összeírási lajstromban felvételre és utána a díj esedékességekor, vagy a baleset előtt legalább 80 nappal tényleg befizetve lett.

Arad, 1915. március hó 1.

A városi adóhivatal.

Carfiol, kelkáposzta,

fejes saláta, paraj, vajretek, articsóka stb. vegyesen 5 kg.-os postacsomagokban bérmentve a legolcsóbb napi ár mellett körülbelül 3—4 kor. Nagyban levélelég. Később cukorborsó, spárga, paradicsom, cseresznye stb. szállít

T. Beilschmidt Gärtnerrei Triest.

1875

Sürgönyeim: Beilschmidt Triest.

Hirdetmény

Közírré tesszük, hogy a szállítási igazolványok nemcsak buzára, rozára, árpára, tengerire, burgonyára, valamint az ezekből előállított lisztre és rizslisztre, hanem a gabonaművekből előállított egyéb élelményekre, malomtermékekre (darára, korpára) is beszerzendő.

Arad, 1915. évi április hó 10.

A városi tanács.

Legjobb óvszer járványos betegségek ellen, mint Typhusz, kolera stb.

a természetes

Krondorfi savanyuviz

üdít, frissít, gyógyít.
Bor, pezsgőhöz legjobban alkalmas. 617

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,
József főherceg-ut 11. sz.
Karolina-utca sarok.

Üzletemet május 1-től Zoltán-utca 6. sz. alá helyezem át.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sudrony ágybetéteket, sudrony kocsik-illéseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, össze-csukható ágyakat és madracokat. Szállodal és kávéházi, kórház és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb áron melletti. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök. 801